



Integrale Jeugdhulp

**PRAKTIJKRAPPORT
HULPPROGRAMMA'S
CRISISJEUGDHULP IJH
IN VLAANDEREN OVER DE
PERIODE 01-01-2009 TOT 31-12-2009**

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
1. Opvolging aanbevelingen ManagementComité 2008	3
2. Operationalisering en organisatie van de hulpprogramma's	5
2.1 Kaart van Vlaanderen	5
2.2 Overzicht van de hulpprogramma's	6
2.3 Markante vaststellingen met betrekking tot de operationalisering en organisatie van de hulpprogramma's	7
3. Samenstelling van de hulpprogramma's CJ in Vlaanderen	7
3.1 Meldpunten	7
3.2 Crisisinterventie	9
3.3 Crisisbegeleiding	10
3.4 Crisisopvang	12
3.5 Rol CLB	13
3.6 Rol CGG	13
3.7 Ander ondersteunend aanbod	13
3.8 Markante vaststellingen met betrekking tot de operationalisering van de hulpprogramma's ..	14
4. Evaluatie van de operationele netwerken CJ	15
4.1 Crisishulp garanderen voor alle minderjarigen	15
4.1.1 De aanmeldingen	15
4.1.2 De doorstroom van de aanmeldingen	16
4.1.3 Tijdstip van de aanmeldingen	20
4.1.4 De aanmelders	21
4.1.5 Cliëntgegevens	24
4.1.6 Markante vaststellingen	25
4.2 Voorkomen van meer ingrijpende hulp (BOT)	26
4.2.1 Gegevens uit de aanmeldingsregistratie	26
4.2.2 Markante vaststellingen	27
4.3 Het hulpprogramma realiseren	27
4.3.1 Gegevens uit de aanmeldingsregistratie	27
4.3.2 Markante vaststellingen	29
4.4 De toegang tot het netwerk sensibiliseren	30
4.5 Crisishulp positioneren binnen het geheel van de jeugdhulp en de verhouding met maatschappelijke noodzaak	30
4.5.1 Gegevens uit de regionale rapportage	30
4.5.2 Markante vaststellingen	32
5. Bevindingen sectorale administraties	32
6. Aanbevelingen van de regio's	34
6.1 Regio Vlaams-Brabant:	34
6.2 Regio Antwerpen	34
6.3 Regio Limburg	34
6.4 Regio West-Vlaanderen	35
6.5 Regio Oost-Vlaanderen	35
7. Algemene conclusies	37
8. Conclusies van het Managementcomité	40
8.1 De implementatie van het concept verder te zetten	40
8.2 De buffercapaciteit selectief te versterken	40
8.3 De hulpprogramma's meer bekendheid te geven bij (algemene) ziekenhuizen en huisartsen ..	40
8.4 Het aanbod 'interventie' en 'begeleiding' meer toe te lichten bij de aanmelders	41
8.5 De hulpprogramma's conceptueel en organisatorisch op te frissen	41
8.6 Volgende rapportage	42
9. Bijlagen	43
9.1 Overzicht hulpprogramma's 2009	43
9.2 Brief van de minister over de toekenning van de bijkomende middelen voor de meldpunten ..	47
9.3 Intersectorale richtlijn Managementcomité (22-02-2010)	49

1. OPVOLGING AANBEVELINGEN MANAGEMENTCOMITÉ 2008

Ten behoeve van het Managementcomité werden in 2008 twee praktijkrapporten opgesteld. Beide rapporten resulteerden in een aantal beleidsaanbevelingen. Begin 2010 kunnen we opnieuw naar de geformuleerde aanbevelingen kijken en de evoluties hierin duiden.

Met betrekking tot de regionale implementatie

Eind 2009 was er overal in Vlaanderen en Brussel een hulpprogramma crisis actief. Ook de problemen die in 2008 werden gesignaleerd met het hulpprogramma van Brussel zijn ondertussen grotendeels opgelost. Daarmee kan gesteld worden dat de belangrijkste doelstelling voor 2009 om overal in Vlaanderen en Brussel actieve hulpprogramma's crisis te hebben gehaald is.

Met betrekking tot de samenstelling van de hulpprogramma's

- **Bijkomende financiering meldpunten.** De rapportage van 2008 toonde aan dat de toegekende middelen onvoldoende waren voor een verdere kwalitatieve uitbouw van de meldpunten. Hierop werd door het Managementcomité op 9 maart 2009 voorgesteld om een derde schijf van 500.000€ te voorzien vanaf 1 januari 2010. Deze vraag werd begin 2010 door de minister positief beantwoord. De streefdatum van 1 januari werd niet behaald, maar in de loop van 2010 zal deze uitbreiding een feit worden. Vanuit het VAPH worden via de eerste begrotingscontrole van de Vlaamse regering in 2010 daartoe de middelen overgeheveld naar de sectorale administraties van K&G en AWW. Rekening houdende met de timing van de begrotingscontrole zouden de middelen concreet ter beschikking kunnen zijn omstreeks 1 augustus 2010. De minister formuleerde een aantal voorwaarden waaraan die uitbreiding dient gekoppeld te worden:
 - o het sterker koppelen van meldpunt en interventie
 - o de meldpunten staan in voor de hulpcoördinatie
 - o de meldpunten maken concrete werkafspraken met de belangrijkste groepen aanmelders
 - o het toewerken naar eenvormigheid in het beantwoorden van crisissituaties
 - o de meldpunten registreren volledig de crisissituaties in het registratiesysteem
 - o de meldpunten nemen een actieve rol op in de bekendmaking van het hulpprogramma

Het Managementcomité zette deze voorwaarden via een richtlijn aan de regionale stuurgroepen IJH om in concrete werkpunten. Aan de regionale stuurgroepen werd gevraagd om een plan van aanpak voor de toepassing van deze richtlijn op te maken.

- **Versterken van het aanbod** in de hulpprogramma's en versterken van de samenwerking tussen de regio's IJH en de sectorale administraties. De vaststelling was dat er inzake de samenstelling van de hulpprogramma's tot dan toe geen noemenswaardige problemen werden gesignaleerd. Voor crisisinterventie werden er door een aantal regio's tekorten gemeld, ondermeer doordat niet alle regio's over een dienst CaH beschikten. Daar is ondertussen via het uitbreidingsbeleid van het Agentschap Jongerenwelzijn verandering in gekomen. Wel werd er vastgesteld dat er verder diende gezocht te worden naar de meest effectieve en efficiënte inzet van de buffercapaciteit. Begin 2010 werd deze aanbeveling opgenomen in de jaarplanning van het BOT, waardoor er ten vroegste tegen begin 2011 een antwoord zal komen op de vraag op welke wijze de buffercapaciteit best gerealiseerd kan

worden. *Verder in de tekst zal blijken dat deze actie best gekoppeld wordt aan een evaluatie van het concept en de 4 opdrachten van de hulpprogramma's crisisjeugdhulp.*

- **Verhouding 40-40-20.** Het was een aanbeveling om aan het VAPH te vragen om het engagement rond de 40-40-20 afspraak na te komen. De vaststelling was dat vooral de VAPH voorzieningen te weinig verzekerde capaciteit konden inzetten. In de loop van 2009 en voorjaar 2010 werd door VAPH gewerkt aan een BVR betreffende de subsidiëring van de crisisjeugdhulp en rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, verleend door voorzieningen van het VAPH. Ook wordt in 2010 door het VAPH een omzendbrief betreffende de engagementen van VAPH-voorzieningen in de crisisjeugdhulp voorbereid. Momenteel wordt de laatste hand aan dit BVR gelegd, waarna dit kan overgemaakt worden aan de Vlaamse regering¹.
- **Inzet CGG.** Aan het agentschap Zorg en Gezondheid werd gevraagd om samen met IJH na te gaan hoe de expertise van de centra beter kan worden ingezet in de hulpprogramma's. Het agentschap bekijkt via overleg met de koepels en IJH momenteel hoe de inzet en de ondersteuning van de centra, meer bepaald de kinderequipes, in de hulpprogramma's crisis gestroomlijnd kan worden. Belangrijk is dat er vanuit de partners in het hulpprogramma beroep kan gedaan worden op de CGG voor consult ingeval van psychiatrische problematiek bij de aangemelde jongeren en dat de centra ook een verzekerd aanbod kunnen doen van begeleiding (kortdurende therapeutische crisisbegeleiding). Dit neemt niet weg dat een aantal centra zich nu al in enkele hulpprogramma's voor die opdrachten geëngageerd hebben.
- **Inzet CaH.** De aanbeveling was dat IJH samen met het agentschap Jongerenwelzijn de inzet van de diensten Crisishulp aan Huis zou evalueren en desgewenst via overleg met de diensten bijsturen. Het erkennings- en subsidiëeringsbesluit van de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand vermeldt immers dat de diensten CaH zich regionaal moeten engageren in de netwerken crisisjeugdhulp. Dit betekent dat er afspraken moeten worden gemaakt over de inzet in het netwerk op vlak van interventie en begeleiding. Deze inzet kan verschillend zijn naargelang de regionale noden en afspraken. Het lijkt aangewezen om de inzet van interventies in de avonden en tijdens de weekends dan ook afhankelijk te maken van de werkelijke noden op dat moment. Uit de cijfers van de aanmeldingsregistratie blijkt dat het aantal aanmeldingen bij de meldpunten in de weekends vrij laag is. Het standpunt is dat het weinig zinvol is om in de weekends permanent een CaH-medewerker beschikbaar te houden, temeer omdat dit ten koste kan gaan van de capaciteit op drukker momenten.
- **Inkomstenderving AWW.** Aan de afdeling Welzijn en Samenleving en aan het Steunpunt AWW werd gevraagd om de inkomstenderving, wegens het gratis aanbieden van crisisjeugdhulp, te onderzoeken. Dit is in de loop van 2009 nog niet gebeurd. Voor augustus 2010 wordt vanuit het Steunpunt AWW een gedocumenteerd dossier over deze vraag verwacht.
- **Draaischijffunctie CLB.** De CLB zijn aanmelder bij het crisismeldpunt en vervullen in het crisisnetwerk de draaischijffunctie tussen onderwijs en welzijn. Het engagement van de CLB vanuit deze draaischijffunctie werd eerder omschreven in de convenant. Binnen de netwerken werd dit verder opgenomen en werden er afspraken gemaakt tussen CLB en scholen enerzijds en CLB en de meldpunten anderzijds.

¹ Stand van zaken op 13 april 2010

De bundeling van alle informatie in een handboek CJ. In de werkmap IJH werd alle relevante informatie over de crisisjeugdhulp gebundeld. Deze werkmap werd na een consultatieperiode met de betrokken sectorale administraties door het Managementcomité begin 2010 gepubliceerd op de website www.jeugdhulp.be en zal ook in gedrukte versie verschijnen in het voorjaar van 2010. Het is daarnaast ook de bedoeling om op jaarlijkse basis een update te verzorgen van deze werkmap. Het hoofdstuk 'implementatie' van de werkmap vormt op dit ogenblik het voorwerp van bespreking met de koepels en de vertegenwoordigers van de cliënten via de adviesraad.

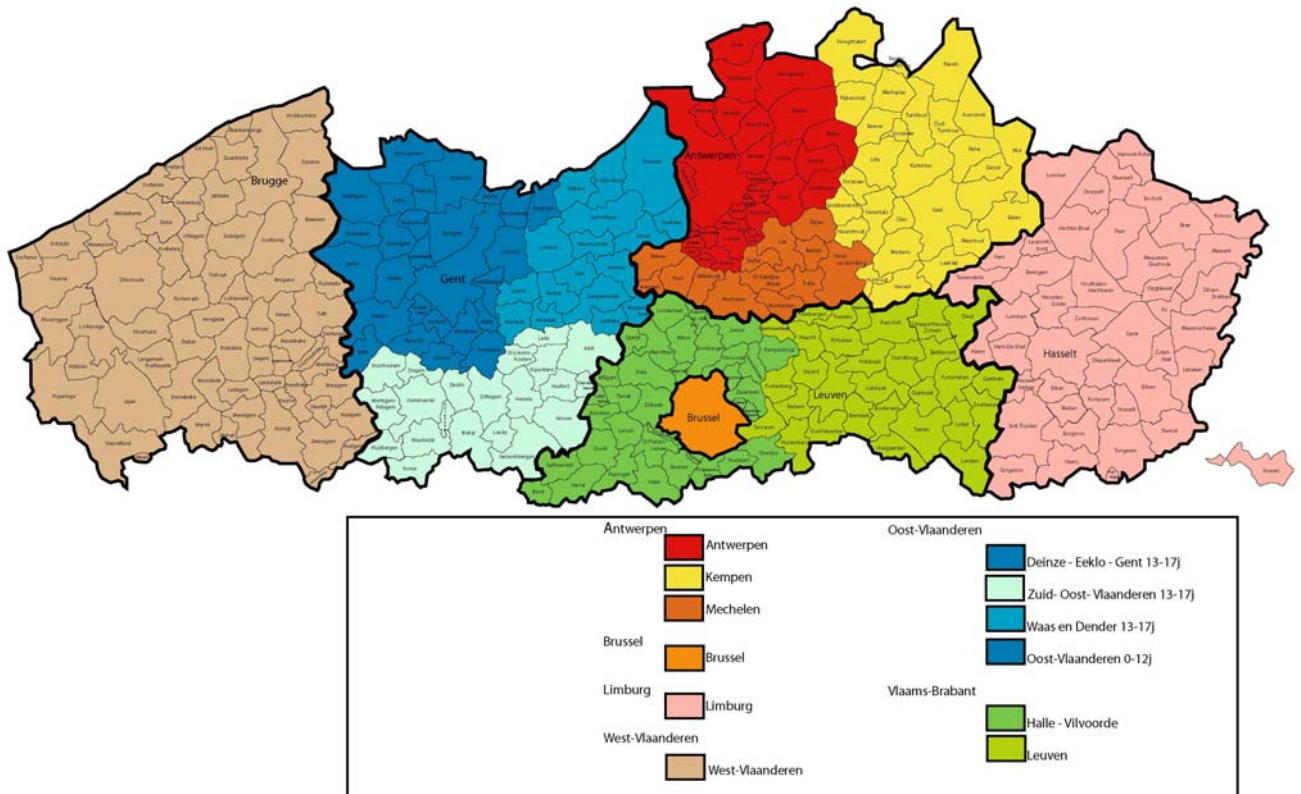
De aanpassingen aan het registratie-instrument.

Eind 2009 werd door het BOT gestart met de voorbereidingen van de aanpassingen aan het registratie-instrument. In de loop van 2010 zullen de nodige aanpassingen gebeuren. Er wordt een testfase voorzien. In juni 2010 worden vormingen gepland voor alle medewerkers van de voorzieningen die met het registratiesysteem werken. Dit proces moet resulteren in een veralgemeend gebruik tegen september 2010.

2. OPERATIONALISERING EN ORGANISATIE VAN DE HULPPROGRAMMA'S

2.1 Kaart van Vlaanderen

Vlaanderen - Afbakening crisisnetwerken



2.2 Overzicht van de hulpprogramma's

Inzake operationalisering van de crisisjeugdhulp was dit, per regio, de stand van zaken in 2009:

Regio Antwerpen. 3 hulpprogramma's waren actief gedurende 2009, vanuit twee meldpunten:

- Meldpunt Antwerpen (0-18 jaar)
- Meldpunt Kempen (0-18 jaar)

In 2008 werd het hulpprogramma Mechelen-Rupel tijdelijk opgeschort, waarop een vraag van het Managementcomité kwam om hier specifieke aandacht aan te besteden. Na een reorganisatie kwam er vanaf januari 2009 een tijdelijke, nauwe samenwerking binnen de regio Antwerpen, waarbij het Antwerpse meldpunt ook ingezet werd voor het hulpprogramma Mechelen-Rupel voor zowel de meldpunt- als interventieopdracht. Begin 2010 werd deze situatie definitief. Deze afspraak zal echter opnieuw gewijzigd worden indien er zich in de toekomst alsnog een mogelijkheid zou voordoen om een eigen meldpunt voor Mechelen-Rupel te organiseren. In de huidige situatie blijven de netwerken Antwerpen en Mechelen-Rupel wel afzonderlijk bestaan, wat betekent dat jongeren enkel gebruik kunnen maken van de crisisbegeleiding en –opvang binnen het gebied waartoe ze behoren.

Regio West-Vlaanderen. 1 hulpprogramma is actief sinds de opstart op 1 december 2008. Dit hulpprogramma wordt aangestuurd vanuit één meldpunt (0-18 jaar)

Regio Oost-Vlaanderen. Sinds begin 2009 zijn vier hulpprogramma's actief, met elk een eigen meldpunt en telefoonnummer:

- Meldpunt Deinze-Eeklo-Gent (13-17 jaar)
- Meldpunt Waas en Dender (13-17 jaar)
- Meldpunt Aalst-Oudenaarde (13-17 jaar)
- Meldpunt Oost-Vlaanderen (0-12 jaar)

Regio Brussel. Na aanhoudende meningsverschillen tussen het meldpunt en de netwerkstuurgroep besliste de Regionale Stuurgroep in de loop van 2009 om de werkzaamheden van de netwerkstuurgroep op te schorten en te werken aan een nieuw meldpunt met een vernieuwd hulpprogramma. Sindsdien kwam de netwerkstuurgroep niet meer samen en zette het hulpprogramma zijn werkzaamheden verder zonder de 'sturing' van het netwerk. **In oktober 2009 werd er aan de ontwikkeling van een nieuw hulpprogramma gewerkt, wat op 26 oktober werd goedgekeurd door het Managementcomité.** Vanaf 1 april 2010 wordt binnen dit vernieuwde hulpprogramma de meldpuntfunctie waargenomen door een crisisteam, ingebed in CAW Mozaïek. Het hulpprogramma wordt opgebouwd vanuit het bestaande aanbod en ondersteund door een vernieuwde netwerkstuurgroep. Na de periode van één jaar zullen de engagementen van de voorzieningen worden geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd. De vernieuwde netwerkstuurgroep meende in haar rapportage geen evaluatie te kunnen maken van het afgelopen jaar. De regionale rapportage bevat enkel cijfergegevens, zonder interpretaties, verbeteracties of aanbevelingen. In dit rapport wordt dan ook slechts waar relevant en aangewezen informatie vermeld over de Brusselse situatie. Voor een meer omstandige verwoording van de stappen die geleid hebben tot de huidige situatie wordt verwezen naar het rapport CJ van Regio Brussel.

Regio Limburg: Er was één meldpunt met een achterliggend hulpprogramma 0-18 jaar actief in 2009.

Regio Vlaams-Brabant: Sinds 4 mei 2009 zijn er twee hulpprogramma's werkzaam: Leuven en Halle-Vilvoorde. Er is één provinciaal meldpunt, dat wordt opgesplitst naar leeftijd: -12 jaar en 13-17 jaar.

2.3 Markante vaststellingen met betrekking tot de operationalisering en organisatie van de hulpprogramma's

De vaststelling is dat er in alle regio's IJH overal in Vlaanderen en Brussel een operationeel aanbod crisisjeugdhulp is.

In de regio Brussel was het hulpprogramma gedurende 2009 actief, maar dit zonder de sturing van een netwerkstuurgroep. Begin april 2010 werd in de regio een vernieuwd hulpprogramma operationeel.

De hulpprogramma's Leuven, Halle-Vilvoorde en Waas en Dender zijn zoals afgesproken opgestart in 2009. Sinds begin 2009 is het hulpprogramma Mechelen-Rupel opnieuw actief, dit in nauwe samenwerking met het meldpunt van Antwerpen.

De netwerk- en regionale stuurgroepen spelen een belangrijke rol in het coördineren en afstemmen van de werkzaamheden in de hulpprogramma's.

3. SAMENSTELLING VAN DE HULPPROGRAMMA'S CJ IN VLAANDEREN

3.1 Meldpunten

Ook in 2009 blijft de vaststelling dat de CAW's en de CKG's hun rol opnemen om de meldpunten binnen de crisisjeugdhulp te organiseren. Op vlak van organisatie, inbedding, financiering en de relatie met achterliggend hulpprogramma zijn er grote verschillen waarneembaar tussen de diverse meldpunten. Wat de middelen voor de meldpunten betreft is er in 2009 weinig gewijzigd. Het is pas ten vroegste vanaf april 2010 dat de nieuw toegekende middelen (de zogenaamde 'derde schijf') voor de meldpunten vrijkomen. Dit maakt dat in een aantal regio's de vraag naar bijkomende middelen voor de meldpunten gedurende 2009 bleef bestaan. De impact van de implementatie van de nieuwe middelen zal pas bij een volgende evaluatie worden bekeken.

De **regio Antwerpen** blijft voorstander van de gekozen koppeling tussen meldpunt en interventie. Zij zien in deze organisatievorm voordelen qua efficiëntie en klantvriendelijkheid. De meldpuntfunctie van het hulpprogramma Mechelen-Rupel wordt momenteel waargenomen door het crisisteam in Antwerpen. Maar indien er toch een apart meldpunt Mechelen-Rupel zou komen zijn de toegekende middelen onvoldoende om dit meldpunt een permanentiefunctie te laten organiseren. Ook inzake bekendmaking van het hulpprogramma Mechelen-Rupel werden in 2009 geen bijkomende acties ondernomen om een kwalitatieve dienstverlening te garanderen. Verder wordt aangegeven dat het garanderen van de permanentie moeilijk wordt in periodes van ziekte en afwezigheden van de personeelsleden. In de loop van 2010 vallen de provinciale middelen voor de meldpunten (2 VTE) weg. Dit kan opgevangen worden door de uitbreidingsmiddelen van de derde schijf.

De Regio Limburg geeft aan dat de tot hier toe aangereikte middelen (de twee eerste schijven) niet volstaan om het meldpunt slagvaardig en efficiënt te houden. In 2009 werd een traject opgestart om met de middelen en personele inzet vanuit de vier voorzieningen, in de toekomst uitgebreid met de middelen van de derde schijf, één crisisteam op te richten dat zowel de meldpuntfunctie waarneemt als interventies uitvoert. Ook zal er een coördinator voor dit crisisteam, ingebed in CAW 't Verschil, worden aangetrokken. In Limburg waren er in 2009 geen externe middelen om de meldpuntfunctie te organiseren. In 2010 zal er voor één jaar beroep gedaan worden op provinciale middelen om de functie van een halftijdse coördinator te subsidiëren.

In **Oost-Vlaanderen** zijn er vier meldpunten die elk, vanuit een bestaande organisatie, een permanente bereikbaarheid garanderen. Er wordt aangehaald dat de meldpuntmedewerkers zich enkel richten op telefonische vraagverheldering en de verdere dispatching. Zij geven aan dat de inzet van crisisinterventie niet altijd noodzakelijk is wanneer er een diepgaande vraagverheldering gebeurt door het meldpunt. Indien nodig wordt er vanuit het meldpunt een interne dispatching gedaan naar crisisbegeleiding en/of opvang. In dat opzicht bekleden de meldpunten een meer onafhankelijke en neutrale positie. De nachtpermanentie in de Oost-Vlaamse meldpunten wordt waargenomen door diensten die reeds een bestaand permanentiesysteem hebben, wat maakt dat zij geen vragende partij zijn naar bijkomende middelen. Dit creëert wel een situatie waarbij veel mensen betrokken zijn bij de werking van de meldpunten, elk nog met andere dagtaken binnen hun organisatie.

In **West-Vlaanderen** hebben alle partners ervoor gekozen om de krachten te bundelen. Het meldpunt beschikt over 4,5VTE. Omdat dit onvoldoende is om de permanentie te garanderen werd het team deels ingebed in de werking van het crisisopvangcentrum van CAW De Viersprong. Dit impliceert dat 's nachts de permanentie wordt waargenomen door vaste medewerkers van het crisisopvangcentrum die in principe geen taken binnen het meldpunt hebben. In West-Vlaanderen is er een gedeeltelijke koppeling tussen het meldpunt en de opdracht interventie voor het gebied Brugge/Oostende. Hierover wordt aangegeven dat dit een zeer nuttige combinatie is, ondermeer om de jobinhoud voldoende afwisselend en uitdagend te maken.

In **Vlaams-Brabant** werd in de loop van 2010 een reorganisatie van het meldpunt uitgewerkt, waarbij stapsgewijs de meldpuntfunctie +12 wordt overgenomen door CAW Delta. Het meldpunt -12 wordt waargenomen door CKG De Schommel. Vanaf januari tot 1 mei 2010 neemt CKG De Schommel tijdelijk het meldpunt +12 waar en voorziet daarnaast in opleiding voor CAW Delta. Op grond van de verdeling tussen het aantal aanmeldingen +12 en -12 blijkt dat er verhoudingsgewijs meer aanmeldingen -12 zijn. Indien deze trend zich doorzet is de RSG bereid om de verdeling van de middelen te evalueren.

Tabel 1 geeft een overzicht van de middelen, afkomstig van de Vlaamse en andere overheden, per meldpunt. Een belangrijke aanvulling hierbij is dat nagenoeg alle voorzieningen, verantwoordelijk voor de meldpuntfunctie, vanuit eigen (personele) middelen een inbreng doen. Zonder deze eigen, organisatiegebonden inbreng zouden er geen of veel beperktere mogelijkheden zijn om een permanent meldpunt te organiseren.

Tabel 1 : Overzicht meldpunten situatie 2009

Regio / Hulpprogramma	Organisatie(s)	Verhouding met interventie	Aantal VTE IJH Krachtlijnen en convenant	Aantal VTE andere overheden
Antwerpen	CAW Metropool	Fusie tot crisisteam	3,25	
Kempen	CAW De Kempen	Fusie tot crisisteam	1,75	1 VTE van provincie
Mechelen-Rupel	CAW Metropool	Fusie tot crisisteam (opgenomen in crisisteam Antwerpen)		1 VTE van provincie
Limburg	CAW 't Verschil	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	0,75	
	CAW Sonar		0,75	
	CKG Hummeltjes		0,5	
	CKG Molenberg		0,5	
O-VI. DEG (+12)	CAW Artevelde	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	1	
O-VI. Waas en Dender (+12)	CAW Waasland	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	1	
O-VI. Aalst-Oudenaarde(+12)	CAW Aalst	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	1	
O-VI. (0-12)	CKG Zonneheuvel	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	1	
West-Vlaanderen	CAW Regio Brugge	Meldpunt doet ook interventies in gebied Brugge-Oostende (1VTE), in de andere gebieden zijn er samenwerkingsafspraken	3,5	
VI.-Br. (0-12)	CKG De Schommel	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	1	
VI.-Br. (+12)	CAW Zenne en Zoniën, overname door CAW Delta vanaf 2010	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	2	
Brussel	CKG Centrum het Jonge Kind, vanaf 1 april '10 volledig overgenomen door CAW Mozaïek	Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt	2	1 VTE van VGC

3.2 Crisisinterventie

Met betrekking tot de opdracht crisisinterventie blijven de voornaamste vaststellingen uit de rapportage van 2008 van kracht. Vooral de diensten CaH en de CAW's staan in voor het aanbod interventie. In één regio werd expliciet gekozen voor het model van een crisisteam, met een samensmelting tussen meldpunt en interventie, ingebed in de CAW-werking. In andere regio's zijn deze twee opdrachten meer gescheiden, al komen ook 'mengvormen' voor. In de regio's waar er een dienst CaH is en met uitzondering van Antwerpen, neemt het CaH de rol op zoals voorzien in het positioneringsschema.

In **Antwerpen** worden de interventies waargenomen door de crisisteams. Alle vragen kunnen worden afgedekt, waarbij het merendeel van de interventies onmiddellijk kon worden opgestart. Eén op de vijf interventies kon pas de dag nadien uitgevoerd worden.

In **Limburg** worden de crisisinterventies voornamelijk door CaH gedaan, waarbij er een continue afstemming is met de meldpuntmedewerkers. Alle vragen kunnen worden afgedekt door CaH. De dienst komt ook de richtlijn na tijdens de voorziene werkuren, maar niet tijdens de voorziene uren op zaterdag (tenzij tijdens lopende interventies). Er wordt gesignaleerd dat er een onduidelijkheid is ontstaan rond de richtlijnen over de bereikbaarheid op zaterdag.

In **Oost-Vlaanderen** is er de vaststelling dat het aanbod crisisinterventie vaak volzet is bij een grote vraag op drukke momenten. Het aanbod is er erg afhankelijk van de vrije plaatsen bij CaH De Cocon. De ervaring geeft aan dat er met pieken aangemeld wordt waardoor er soms onvoldoende mogelijkheid tot interventie is. Dit tekort speelt vooral in het hulpprogramma Waas en Dender, waar er geen andere partner is die interventie aanbiedt, maar ook in de andere hulpprogramma's.

In **West-Vlaanderen** is er een uitgesproken tekort aan interventiecapaciteit, waardoor men de nagestreefde aansluiting van interventie en meldpunt niet altijd kan realiseren. De capaciteit van CaH is beperkt waardoor het aanbod snel volzet is. Ook is er de vaststelling dat er geen enkel aanbod van interventie is tijdens het weekend. De CAW's kunnen als aanvulling wel een ambulante interventie organiseren, maar dit is meestal tijdens de kantooruren en bestemd voor +12-jarigen. Er is wel de ervaring dat de combinatie van een meldpunt en interventie in één team, voor de regio Brugge-Oostende, toelaat om kort op de bal te spelen en meer ingrijpende hulp te voorkomen. Ook het uitzonderlijke aanbod interventie -12-jarigen vanuit CKG Kapoentje wordt als zeer zinvol ervaren.

In **Vlaams-Brabant** is er in de beide hulpprogramma's een inbreng van CaH (Vilvoorde en Leuven), hetzij via mogelijk aanbod met 'verzekerd karakter' of via verzekerd aanbod. Daarnaast is er in elk hulpprogramma nog 1 bijkomende BJB-partner die interventie aanbiedt, waardoor de buffercapaciteit vergroot. Het bestaande aanbod is voldoende om de vraag naar interventie af te dekken, maar er is geen aanbod op zaterdag. Binnen beide hulpprogramma's is er een goede samenwerking tussen de partners van het meldpunt en de interventie. Wel wordt opgemerkt dat het niet steeds even duidelijk is wat de inhoudelijke verhouding is tussen de taken van het meldpunt en deze van de interventie, waardoor er soms een vage zone of overlap ontstaat.

3.3 Crisisbegeleiding

Inzake de opdracht 'begeleiding' blijven de opmerkingen van de rapportage van 2008 grotendeels van kracht: het aanbod is minder goed uitgebouwd en de buffercapaciteit blijkt nog steeds niet overal behaald te worden. Deze vaststellingen vertonen een samenhang met de effectieve inzet van de opdracht crisisbegeleiding. Verderop in deze rapportage blijkt immers dat het aanbod begeleiding eerder weinig wordt ingezet.

Tabel 2: overzicht buffercapaciteit begeleiding 2009

Regio	Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	VAPH 40%		BJB 40%		Kind en Gezin 20%		Opmerking
			Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	
Antwerpen	9	5	4	0	4	5	1	0	+aanbod CaH (met een bepaald aantal begeleidingen op jaarbasis)
Brussel	3	5	1	0	1	1	1	2	+2 plaatsen verzekerd aanbod AWW
Limburg	4	0 (geen verzekerd aanbod los van opvang)	1(2)	0	2(1)	0	1	0	
Vlaams-Brabant*	5	4	2	1	2	2	1	0	+ 1x verzekerde plaats AWW 1 verzekerde plaats BJB is flexibel inzetbaar (interventie, begeleiding of opvang)
Oost-Vlaanderen	7	7	3	0	3	6	1	0	+ aanbod vanuit AWW
West-Vlaanderen	6	7	2 (3)	0	2 (3)	5	1	2	
Totaal	34	28	14	1	14	19	6	4	

Tabel 2 geeft een overzicht van de nodige buffercapaciteit en het daadwerkelijke verzekerde aanbod, opgedeeld per sector. De **buffercapaciteit** is het aanbod zoals het voorzien is in de convenant; het **huidig verzekerd aanbod** is het aanbod zoals het in 2009 effectief gerealiseerd werd. Een belangrijke bemerking bij de tabel is dat het huidige aantal verzekerde plaatsen niet steeds eenvormig kan berekend worden, wat maakt dat deze tabel deels als indicatief moet beschouwd worden.

In drie regio's wordt inzake begeleiding de buffercapaciteit niet gehaald (Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant). De verdeling gebeurt echter nergens volgens de 40-40-20-verdeling. Opvallend is dat VAPH zeer weinig vertegenwoordigd is in het aanbod aan begeleiding, wat eveneens werd vastgesteld in 2008. Ook is er in drie regio's een ondervetegenwoordiging van verzekerd aanbod vanuit Kind en Gezin.

Twee regio's, **Oost-Vlaanderen** en **West-Vlaanderen**, geven aan dat er te weinig capaciteit is. Afhankelijk van de plaatselijke afspraken geeft dit al dan niet capaciteitsproblemen inzake crisisopvang. Ondanks dat **Limburg** en **Vlaams-Brabant** over weinig verzekerde capaciteit beschikken kan daar momenteel het beperkt aantal vragen afgedekt worden.

Voorzieningen CaH zijn vertegenwoordigd in de regio's waar er een dienst is, al dan niet via verzekerd aanbod. Daarnaast zijn er andere diensten die begeleiding aanbieden: OOOO's, diensten pleegzorg, thuisbegeleidingsdiensten, CGG's, CAW's en CKG's. Verderop zal blijken dat deze voorzieningen slechts zeer beperkt worden ingeschakeld voor hun aanbod begeleiding.

Bijzondere aandacht verdient de (nagestreefde) koppeling tussen de inzet van een begeleiding en opvang. Een eerste vaststelling is dat het uitgangspunt 'geen opvang zonder begeleiding' niet steeds kan worden waargemaakt en soms als een blokkering werkt op de mogelijkheden tot opvang.

Een belangrijke, tweede vaststelling is dat door een tekort aan beschikbaar aanbod aan begeleiding sneller wordt overgeschakeld naar opvang.

In **Oost-Vlaanderen** is er binnen de drie hulpprogramma's +12 de afspraak dat crisisopvang enkel kan worden ingezet als er ook begeleiding kan worden aangeboden. Dit maakt dat als crisisbegeleiding volzet is er ook geen opvang kan worden aangeboden. Vooral in HP Waas en Dender is er een groot tekort aan mogelijkheden om begeleiding te doen. In **West-Vlaanderen** is er een te beperkt aanbod van crisisbegeleiding. Het principe 'nooit opvang zonder begeleiding' kan moeilijk worden waargemaakt en moet pragmatisch worden bekeken. De voorzieningen die begeleiding aanbieden signaleren dat dit een zeer grote impact heeft op hun werking. In **Antwerpen** volstaat het aanbod om de bestaande vragen af te dekken, maar de verwachting is dat dit aanbod te klein kan worden bij grotere bekendmaking van de hulpprogramma's. In **Vlaams-Brabant** is er een aanbod vanuit vele voorzieningen, maar veelal is dit mogelijk aanbod. Dit is voorlopig voldoende gebleken om alle vragen af te dekken.

3.4 Crisisopvang

Wat opvang betreft was er in 2008 de vaststelling dat het bestaande aanbod meestal toereikend was, ondanks dat de buffercapaciteit niet overal werd gerealiseerd.

Tabel 3: overzicht buffercapaciteit opvang 2009, zoals voorzien in convenant

Regio	Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	VAPH 40%		BJB 40%		Kind en Gezin 20%		Opmerking
			Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	Buffer-capaciteit	Huidig verzekerd aanbod	
Antwerpen	9	10	4	0	4	5	1	5	
Brussel	3	4	1	0	1	2	1	2	
Limburg	4	10	1(2)	0	2(1)	1	1	6	+3 plaatsen verzekerd aanbod AWW
Vlaams-Brabant*	5	8*	2	2	2	2*	1	4	*+1 verzekerde plaats BJB is flexibel inzetbaar voor interventie, begeleiding of opvang
Oost-Vlaanderen	7	15	3	3	3	6	1	5	+ 2 verzekerde plaatsen AWW
West-Vlaanderen	6	17	2 (3)	2	2 (3)	8	1	5	+2 verzekerde plaatsen AWW
Totaal	34	64	14	7	14	24	6	27	

In 2009 is dit gewijzigd en wordt wel in elke regio de buffercapaciteit gerealiseerd. Over het algemeen worden inzake opvang geen bijzondere capaciteitsproblemen gesignaleerd, met uitzondering van hulpprogramma's **Waas en Dender, Kempen en Mechelen-Rupel**, welke elk slechts 1 verzekerde plaats hebben. In **Limburg** is er een opmerkelijke inbreng vanuit het mogelijke aanbod van OBC Bethanië, dat bijna de helft van alle opvangverwijzingen opneemt.

In **Vlaams-Brabant** is er geen CKG in het hulpprogramma Halle-Vilvoorde. CKG De Schommel doet hier een tijdelijk aanbod, maar in principe is de fysieke afstand vanuit Halle-Vilvoorde naar dit CKG in Averbode te groot.

Zoals eerder beschreven bestaat er wel een probleem inzake de koppeling met crisisbegeleiding. Door de beperkingen inzake aanbod aan begeleiding kan er minder of geen beroep gedaan worden op opvang. In de meeste regio's wordt de stelling 'geen opvang zonder begeleiding' dan ook eerder pragmatisch toegepast.

Vanuit de CKG's van **Oost-Vlaanderen** wordt gesignaleerd dat de duur van de opvang vaak niet volstaat om naar een aanvaardbare oplossing van de problematiek toe te werken. Dit zorgt ervoor dat het crisisbed soms langer dan de maximale 14 dagen bezet blijft. Het vinden van vervolghulp is geen evidentie.

De voorzieningen die verzekerd opvang aanbieden zijn niet verdeeld volgens de 40-40-20-norm. De VAPH voorzieningen zijn niet proportioneel vertegenwoordigd in het verzekerde aanbod, al gaan zij wel engagementen aan in het mogelijke aanbod, zoals bijvoorbeeld het Limburgse OBC. In een aantal regio's zijn er verzekerde plaatsen vanuit AWW.

3.5 Rol CLB

De convenant formuleert dat de uitgangspunten van de CLB voornamelijk betrekking hebben op het opnemen van een ondersteunende rol vanuit hun draaischijffunctie. De vaststelling, verderop in deze rapportage, is dat de CLB voornamelijk fungeren als aanmelder van crisissituaties. Een belangrijke opdracht in de netwerken is dan ook weggelegd voor de communicatie met de CLB in functie van interne bekendmaking van de hulpprogramma's. Dit uit zich in de concretisering van de samenwerkingsmodaliteiten met de scholen en in de bekendmaking van het hulpprogramma bij scholen. Ook blijkt dat de CLB de hulpcoördinatie of de schoolse opvolging op zich nemen.

3.6 Rol CGG

De inzet van de CGG's blijft divers. Op verschillende manieren wordt er vorm gegeven aan een samenwerking met de CGG's, al blijft globaal genomen dat de expertise van de CGG's weinig wordt ingezet. In **Oost-Vlaanderen** doen verschillende CGG's een aanbod om op korte termijn een gesprek aan te gaan met de cliënten. Deze 'versnelde procedure' voor crisissituaties wordt als zeer positief ervaren. Meer inhoudelijk gaan de vragen van het meldpunt aan de CGG's over de aard van de problemen, bijvoorbeeld over het onderscheid tussen gedragsproblemen en een psychiatrische problematiek. In **West-Vlaanderen** kan een consult aangevraagd worden, maar dit kan slechts afhankelijk van de mogelijkheden op dat moment worden ingezet.

3.7 Ander ondersteunend aanbod

In twee regio's is er een samenwerking met diensten kinderpsychiatrie: Limburg en Oost-Vlaanderen. In Limburg is er de mogelijkheid tot spoedconsult door K-diensten. In Oost-Vlaanderen is er vanuit de K-diensten één mogelijke plaats opvang voor de hele regio en één mogelijke crisisbegeleiding in het hulpprogramma DEG. In West-Vlaanderen is er een vertegenwoordiging van een K-dienst in de netwerkstuurgroep en zal in de loop van 2010 de afstemming met kinderpsychiatrie versterkt worden.

3.8 Markante vaststellingen met betrekking tot de operationalisering van de hulpprogramma's

Wat betreft **de meldpunten** is er de vaststelling dat in de verschillende regio's de verschillende partners hun engagementen opnemen zoals voorzien in het positioneringsschema. De procedure om de uitbreiding van de middelen mogelijk te maken werd opgestart in 2009 en zal zijn uitwerking krijgen in 2010. De impact ervan op de werking van de meldpunten, en de verhouding tot het aantal aanmeldingen, zal pas ten vroegste geëvalueerd kunnen worden in 2011 en 2012.

Tussen de verschillende regio's zijn er grote verschillen merkbaar inzake de inbedding van de meldpunten in de voorzieningen en de koppeling tussen meldpunt en interventie. Het meest opvallend daarbij is dat in sommige regio's expliciet wordt gekozen voor de oprichting van een crisisteam, terwijl andere regio's opteren voor een gesplitst model of voor een mengvorm. Vanuit de regionale rapportage blijkt dat elk model zijn sterktes en zwaktes heeft. Vanuit de meeste regio's komt het signaal dat er een goede samenwerking is tussen de meldpunten en interventie en dat dit ook een basisvereiste is voor een goed werkend hulpprogramma.

Net als in 2008 blijft de vaststelling dat **het aanbod interventie** in de meeste hulpprogramma's aan de vraag beantwoordt. Dit aanbod wordt overwegend aangeboden door CaH of een crisisteam vanuit CAW. Toch blijkt er in sommige regio's een tekort voor te komen aan capaciteit om alle vragen naar interventies af te dekken (West-Vlaanderen en op piekmomenten in Oost-Vlaanderen). Gericht overleg tussen CaH en de netwerken kan een aantal problemen oplossen.

Begeleiding blijft de minst uitgebouwde opdracht. Algemeen kan gesteld worden dat de capaciteit toereikend is omdat het aantal vragen naar begeleiding beperkt is. Maar verwacht kan worden dat indien er meer vraag naar begeleiding komt er ook meer capaciteitsproblemen zullen opduiken dan nu het geval is. Dit tekort aan aanbod begeleiding komt voorlopig het sterkst tot uiting in combinatie met opvang. In bepaalde hulpprogramma's wordt er geen crisisopvang ingeschakeld omdat er geen mogelijkheden tot begeleiding zijn, wat contraproductief werkt voor de hulp die in een bepaalde situatie nodig is. Ook is er de vaststelling dat soms minderjarigen worden opgenomen omdat er geen begeleiding mogelijk is. Dit is niet in overeenstemming met het principe van de subsidiariteit.

Met betrekking tot de **40-40-20**-verdeling wordt aangegeven dat de engagementen van VAPH-voorzieningen niet de nagestreefde norm bereiken. In het mogelijke aanbod nemen zij wel engagementen op. Daar waar er, vooral inzake begeleiding, een zeer beperkt CKG-aanbod is wordt de norm ook niet bereikt.

Qua **opvang** zijn er, over het algemeen, weinig problemen en kan er doorgaans op de vragen van het meldpunt worden ingegaan, ondanks het feit dat sommige afzonderlijke hulpprogramma's slechts over een beperkt verzekerd aanbod beschikken.

De vaststelling is dat de CLB vooral de rol van aanmelder van crisissituaties op zich nemen.

Wat de CGG's betreft zit er weinig eenvormigheid in hun engagementen. Hun inzet is eerder klein.

4. EVALUATIE VAN DE OPERATIONELE NETWERKEN CJ

Op basis van cijfers uit de aanmeldingsregistratie en aan de hand van een aantal andere bronnen kunnen de decretale opdrachten van de netwerken CJ geëvalueerd worden. Hieronder volgen per opdracht enkele vragen en verwijzingen naar cijferbronnen in het programma en andere mogelijke informatiebronnen.

4.1 Crisishulp garanderen voor alle minderjarigen

4.1.1 De aanmeldingen

In functie van de evaluatie van de decretale opdrachten van de netwerken crisisjeugdhulp geeft het registratiesysteem de mogelijkheid om een aantal gegevens te verzamelen. Hierbij blijft, net als in voorgaande rapportages, de opmerking van kracht dat de verwerking afhankelijk is van de manier waarop de gegevens werden ingevuld door de betrokken hulpverleners. Daarnaast blijkt er soms een verwarring te ontstaan tussen het aantal aanmeldingen en het aantal aangemelde minderjarigen. De verkregen cijfers dienen daarom met de nodige voorzichtigheid te worden bekeken. Ook zijn de cijfergegevens niet zondermeer cumulatief te interpreteren. De aantallen aangemelde minderjarigen kunnen minimale verschillen vertonen, afhankelijk van het moment van registratie.

Een eerste gegeven, afkomstig uit het registratie-instrument, is het totaal van het aantal aanmeldingen en het aantal aangemelde minderjarigen in 2009, hier in vergelijking met 2008.

Tabel 4: algemene aanmeldingsgegevens:

	2008	2009	
Aantal aangemelde minderjarigen	1407	2684	+90,6%
Aantal aanmeldingen	1167	2214	+89,7%
Aantal ontvankelijke aanmeldingen van minderjarigen	1038	1973	+90%
Aantal onontvankelijke aanmeldingen	369	711	+92%
Verhouding aantal ontvankelijke aanmeldingen ten opzichte van het totaal aantal aanmeldingen	73,7%	73,5%	

Met 2684 aangemelde minderjarigen is er een grote toename ten opzichte van het cijfer van 2008 waarneembaar. Hierbij dient de belangrijke opmerking te worden gemaakt dat beide periodes niet zondermeer met elkaar vergelijkbaar zijn, ondermeer doordat in 2009 meer hulpprogramma's gedurende langere tijd actief waren. De toename kan zeker ook worden toegeschreven aan de bekendheid van de crisisjeugdhulpverlening, welke verder is toegenomen in de loop van 2009.

Een andere vaststelling is dat het relatieve aantal ontvankelijke meldingen constant is gebleven ten opzichte van 2008: ongeveer drie op vier meldingen wordt door de meldpunten als ontvankelijk beoordeeld.

4.1.2 De doorstroom van de aanmeldingen

Tabel 5 geeft meer inzicht in de doorstroom van de ontvankelijke aanmeldingen in 2009. Telkens er een aanmelding gebeurt maakt het meldpunt een inschatting of de aanmelding ontvankelijk is. Dit betekent dat het om een crisissituatie gaat die zich voordoet in de regio van het meldpunt, waarbij een minderjarige betrokken is en waarbij minderjarige en/of ouders akkoord gaan met de inschakeling van het crisisnetwerk.

Tabel 5: doorstroom van de ontvankelijke aanmeldingen (percentages zijn berekend op alle aanmeldingen van het jaar, tenzij anders vermeld)

	2008	2009
Aantal aanmeldingen	1407	2684
Ontvankelijke aanmeldingen	1038 (73,7%)	1973 (73,5%)
Aantal ontvankelijke meldingen met interne dispatching	551 , waarvan - 237x interventie (37% van 551) - 88x begeleiding (14% van 551) - 308x opvang (49% van 551)	1008, waarvan: - 375x interventie (33% van 1008) - 154x begeleiding (14% van 1008) - 592x opvang (53% van 1008)
Totaal aantal ingezette hulpvormen	633	1121
Aantal ontvankelijke meldingen zonder interne dispatching	487 (35%), met als motieven - 30x preventieve aanmelding - 38x relevant aanbod volzet - 125x andere hulp mogelijk - 43x hulp in cliëntnetwerk	965 (36%) met als motieven - 82x preventieve aanmelding - 94x relevant aanbod volzet - 225x andere hulp mogelijk - 101x hulp in cliëntnetwerk
Aantal ontvankelijke meldingen met externe dispatching	89 (6,3%)	142 (5,2%)
Aantal ontvankelijke meldingen zonder interne of externe dispatching	398 (28%)	823 (30,6%)
Aantal consulten	518 (37%)	1042 (39%)

Van de 1973 ontvankelijke aanmeldingen kregen er 1008 een interne dispatching binnen het hulpprogramma. Onderstaande tabel geeft aan dat een grote groep van 592 minderjarigen 'opvang' als hulp kreeg aangeboden, al dan niet in combinatie met begeleiding of interventie. Ook in 2008 was er een groot aandeel 'opvang' in vergelijking met het totaal aantal aanmeldingen (308 op 551).

Het relatieve aandeel 'opvang' in het totaal van het aantal ingezette hulpvormen blijkt lichtjes te zijn toegenomen. Begeleiding blijkt het minst ingezet te worden, wat ook in 2008 het geval was. De meldpunten registreerden in 2009 1042 maal een gegeven consult.

Tabel 6: de aangeboden hulpverlening, opgedeeld per type en per combinatie

	2008	2009
Aantal aanmeldingen van minderjarigen met interne dispatching	551	1008
Enkel interventie	123 (26%)	201 (24%)
Enkel begeleiding	10 (2%)	20 (2%)
Enkel opvang	191 (41%)	421 (49%)
Interventie en begeleiding	25 (5%)	49 (6%)
Interventie en opvang	64 (14%)	86 (10%)
Begeleiding en opvang	28 (6%)	46 (5%)
Interventie, begeleiding en opvang	25 (5%)	39 (4%)
Totaal interventie	237 (37% van 633 hulpvormen)	375 (33% van 1121 hulpvormen)
Totaal begeleiding	88 (14% van 633 hulpvormen)	154 (14% van 1121 hulpvormen)
Totaal opvang	308 (49% van 633 hulpvormen)	592 (53% van 1121 hulpvormen)
Totaal aantal ingezette hulpvormen	633	1121

965 meldingen werden als ontvankelijk beoordeeld, maar kregen geen interne dispatching. Het registratiesysteem bevat een aantal 'motieven' waarom een ontvankelijke melding geen interne dispatching krijgt (zie tabel 5). Deze gegevens zijn erg afhankelijk van de wijze van registratie en hebben slechts een indicatieve waarde. Bijzondere aandacht is hierbij nodig voor de categorie 'relevant aanbod volzet'. Dit gegeven is relevant in de zoektocht naar een efficiënte en effectieve inzet van de buffercapaciteit.

Tabel 7: de onontvankelijke meldingen

Aantal onontvankelijke meldingen	711 (26,5% van alle aanmeldingen), waarvan <ul style="list-style-type: none"> - 284 x "geen crisissituatie" - 104 x "buiten de regio" - 330 x "geen hulpvraag / geen vrijwilligheid"
Aantal onontvankelijke meldingen met externe dispatching	75
Aantal aangemelde minderjarigen zonder vervolg in het hulpprogramma	1676 (62,4% van alle aanmeldingen), waarvan <ul style="list-style-type: none"> - 711 onontvankelijke aanmeldingen - 965 ontvankelijk zonder interne dispatching (nb: hieronder valt een groot gedeelte van de consulten)

711 aanmeldingen werden als onontvankelijk beoordeeld, wat verhoudingsgewijs ongeveer evenveel is als in 2008. In iets minder dan de helft van de gevallen werd dit gemotiveerd door het meldpunt door te stellen dat er geen hulpvraag of geen vrijwilligheid was. Bij 284 aanmeldingen kreeg de aangemelde situatie geen beoordeling als crisissituatie. 75 onontvankelijke aanmeldingen kregen een externe dispatching, dit betekent dat zij werden doorverwezen naar een externe dienst of instantie, buiten het hulpprogramma (zie verder).

Tabel 8: De instroom en doorstroom per regio

regio HP	aantal aangem. minderjarigen	ontvankelijkheid	niet-ontv.	interne dispatching
Antwerpen	944 35,2%	635 67,3%	32,7%	276 29,2%
Mechelen-Rupel	160	108 67,5%	32,5%	44 27,5%
Kempen	245	155 63,3%	36,7%	67 27,3%
Antwerpen	539	372 69,0%	31,0%	165 30,6%
Brussel	187 7,0%	58 31,0%	69,0%	58 31,0%
Vlaams-Brabant	233 8,7%	193 82,8%	17,2%	85 36,5%
Leuven	157	132 84,1%	15,9%	57 36,3%
Halle-Vilvoorde	76	61 80,3%	19,7%	28 36,8%
Limburg	217 8,1%	159 73,3%	26,7%	84 38,7%
Oost-Vlaanderen	509 19,0%	371 72,9%	27,1%	217 42,6%
O-VI. -12	146	103 70,5%	29,5%	63 43,2%
Aalst-Oudenaarde	85	61 71,8%	28,2%	33 38,8%
Waas en Dender	86	56 65,1%	34,9%	28 32,6%
DEG	192	151 78,6%	21,4%	93 48,4%
West-Vlaanderen	604 22,5%	460 76,2%	23,8%	299 49,5%
Totaal Vlaanderen	2684	1973 73,5%	26,5%	1008 37,5%

Tabel 9: de aangeboden hulpvorm per regio

regio HP	Interventie		Begeleiding		Opvang	
Antwerpen	156	56,5%	25	9,1%	103	37,3%
Mechelen-Rupel	25	56,8%	6	13,6%	13	29,5%
Kempen	53	79,1%	6	9,0%	16	23,9%
Antwerpen	78	47,3%	12	7,3%	74	44,8%
Brussel	22	37,9%	3	5,2%	38	65,5%
Vlaams-Brabant	37	43,5%	20	23,5%	28	32,9%
Leuven	24	42,1%	15	26,3%	24	42,1%
Halle-Vilvoorde	13	46,4%	5	17,9%	4	14,3%
Limburg	22	26,2%	4	4,8%	61	72,6%
Oost-Vlaanderen	76	35,0%	74	34,3%	133	61,3%
O-Vl. -12	11	17,5%	11	17,5%	47	74,6%
Aalst-Oudenaarde	9	27,3%	8	24,2%	15	45,5%
Waas en Dender	6	21,4%	12	42,9%	17	60,7%
DEG	50	53,8%	43	46,2%	54	58,1%
West-Vlaanderen	62	20,7%	30	10,0%	239	79,9%
Totaal Vlaanderen	375	33%	154	14%	592	53%

Tabellen 8 en 9 tonen de aanmeldings- en doorstroomcijfers per regio en per hulpprogramma. Hoewel deze cijfers niet volledig met elkaar vergelijkbaar zijn en niet zondermeer cumulatief zijn, kunnen toch enkele vaststellingen gedaan worden. Hierbij wordt Brussel buiten beschouwing gelaten.

- Met betrekking tot de ontvankelijkheid van de aanmeldingen: in Vlaams-Brabant wordt meer dan 80% ontvankelijk verklaard. In Antwerpen ligt dit aandeel op 67%. Met uitzondering van Brussel is de spreiding van de percentages van ontvankelijkheid evenwel vrij beperkt.
- Wat de interne dispatching betreft: bijna de helft van de aanmeldingen in West-Vlaanderen krijgt een interne dispatching, in Antwerpen is dat bijna 30%.
- Er zijn grote verschillen waarneembaar inzake de interne dispatching naar de hulpvorm opvang: in Limburg en West-Vlaanderen wordt meer dan 70% doorverwezen, terwijl in Antwerpen en Vlaams-Brabant minder dan 40% wordt doorverwezen naar opvang.
- In Antwerpen, en vooral in HP Kempen, is er een groter relatief gewicht voor de inzet van interventie dan in de andere regio's. Hetzelfde is in mindere mate waarneembaar in West-Vlaanderen.
- In Oost-Vlaanderen is er een groter aandeel aan inzet van begeleiding, wat voornamelijk speelt in HP Waas en Dender en HP DEG. Waarschijnlijk speelt hier de strikte koppeling met opvang.

Tabel 10: consult

regio/hulpprogramma	aantal aangemelde minderjarigen	consult	
Antwerpen	944	470	49,8%
Mechelen-Rupel	160	71	44,4%
Kempen	245	154	62,9%
Antwerpen	539	244	45,3%
Brussel	187	12	6,4%
Vlaams-Brabant	233	114	48,9%
Leuven	157	82	52,2%
Halle-Vilvoorde	76	32	42,1%
Limburg	217	112	51,6%
Oost-Vlaanderen	509	157	30,8%
O-VI. -12	146	20	13,7%
Aalst-Oudenaarde	85	32	37,6%
Waas en Dender	86	45	52,3%
DEG	192	60	31,3%
West-Vlaanderen	604	177	29,3%
Totaal	2684	1042	38,8%

Uit de cijfers blijkt dat het verlenen van een consult gebeurt voor bijna 40% van alle aanmeldingen. In Vlaams-Brabant, Limburg en Antwerpen schommelt het aandeel consulten rond de helft van alle aanmeldingen. In Oost- en West-Vlaanderen ligt dit rond de 30%. Het is niet steeds duidelijk wat al deze consulten inhouden en welke vorm deze aannemen. Deze aantallen geven aan dat consult een belangrijk aanbod vormt voor een groot deel van alle aanmeldingen. Dit kan een aantal implicaties hebben voor de meldpunten, bijvoorbeeld inzake taaklast.

4.1.3 Tijdstip van de aanmeldingen

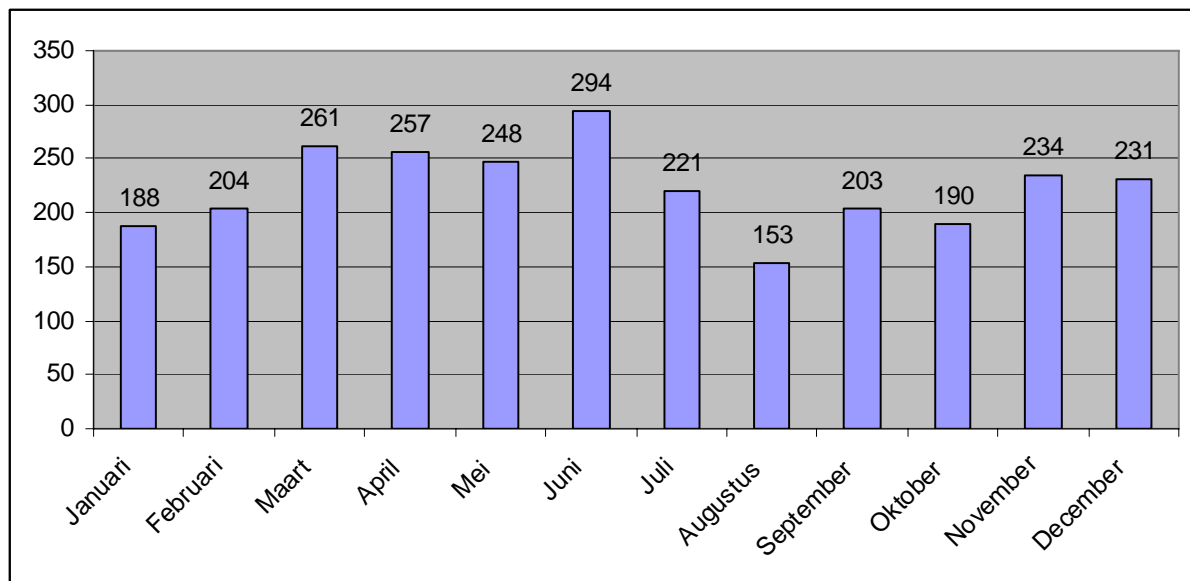
Tabel 11: dag en tijdstip van de aanmeldingen

Dag van de week	Tijdstip					Totaal
	9-12 u.	12-14 u.	14-17 u.	17-22 u.	22-9 u.	
Maandag	132	65	169	63	29	458 (17%)
Dinsdag	124	60	185	88	17	474 (17,6%)
Woensdag	153	73	161	86	21	494 (18,4%)
Donderdag	136	80	232	58	20	526 (19,5%)
Vrijdag	191	72	191	73	17	544 (20,2%)
Zaterdag	23	12	19	22	25	101 (3,7%)
Zondag	23	19	8	22	15	87 (3,2%)
Week	736	350	938	368	104	2496 (92,9%)
Weekend	46	31	27	44	40	188 (7,1%)
Totaal	782 (29,1%)	381 (14,1%)	965 (35,9%)	412 (15,3%)	144 (5,3%)	2684 (100%)

Tabel 11 geeft weer hoe de aanmeldingen verdeeld zijn over de verschillende weekdays en over de verschillende tijdstippen op één dag. Het overgrote deel van de aanmeldingen gebeurt tijdens de weekdays (92,9%). Dit is een groot verschil met het aantal aanmeldingen tijdens de weekends. Slechts 7% van alle aanmeldingen gebeurt op zaterdag en zondag. Deze vaststellingen zijn grotendeels in overeenstemming met de cijfers van 2008 en zijn ook waarneembaar in de verschillende regio's.

De cijfers per tijdsblok geven aan dat het grootste deel van de aanmeldingen op weekdays gebeurt tussen 14 en 17u. Ook in 2008 was dit het 'piekmoment' van de aanmeldingen. Tijdens de weekends is de spreiding over de tijdsblokken gelijkmatiger.

Grafiek 1: spreiding van het aantal aanmeldingen per maand



Grafiek 1 geeft weer hoe de aanmeldingen van de 2684 aangemelde minderjarigen verspreid zijn over de verschillende maanden van 2009. Per maand zijn er gemiddeld 224 aanmeldingen. De maanden januari, oktober en vooral augustus hebben eerder weinig aanmeldingen. Juni, maart en april hebben de meeste aanmeldingen. In 2008 waren er weinig aanmeldingen in de beide zomermaanden en september. De piekmaand in 2008 was december.²

4.1.4 De aanmelders

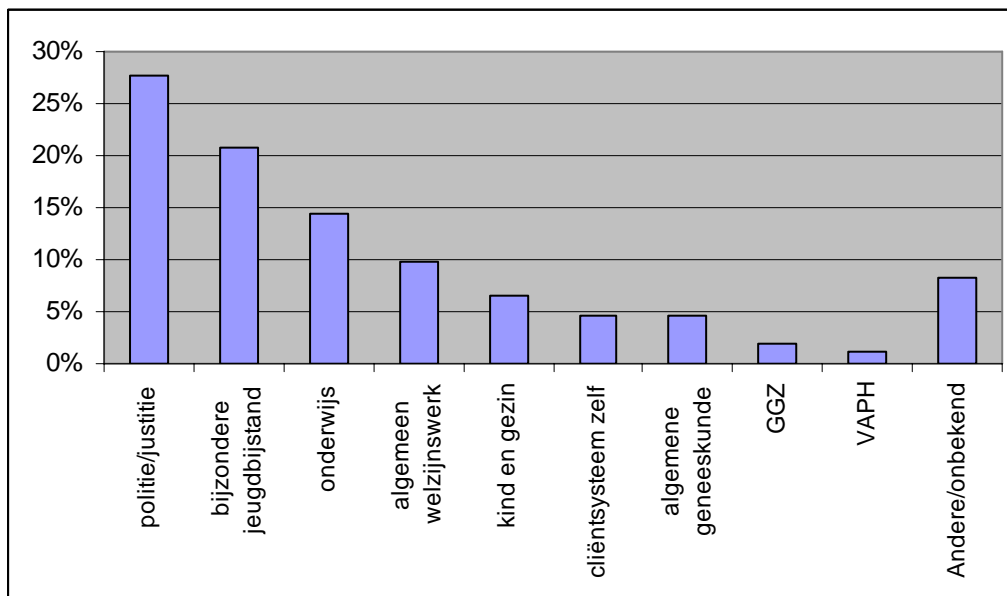
Het registratiesysteem laat toe om (groepen van) aanmelders te identificeren. Dit is een interessant gegeven omdat het in kaart brengt hoe de instroom van cliënten tot stand komt en in welke sectoren er een bepaalde nood aan crisishulp is. Tevens kan een analyse van de aanmelders aangeven in welke sector bijkomende bekendmaking van de hulpprogramma's wenselijk en aangewezen is.

² Het regionale rapport van Antwerpen vermeldt dat examenperiodes, als externe stressfactor, een mogelijke invloed hebben op het aantal aanmeldingen.

Tabel 12: overzicht van de aanmelders in 2009

Aanmelders	Aantal aanmeldingen	Aantal aangemelde minderjarigen	% van het aantal aanmeldingen	% van het aantal aangemelde minderjarigen
Politie / Justitie	641	742	28,9%	27,7%
Politie	524	601	23,6%	22,4%
Jeugdrechter	65	71	2,9%	2,6%
Parket	52	70	2,3%	2,6%
Bijzondere jeugdbijstand	451	557	20,3%	20,8%
Comité bijzondere jeugdzorg	201	254	9,1%	9,4%
Sociale dienst jeugdrechtbank	138	164	6,2%	6,0%
Private ambulante/mobiele hulp	81	103	3,7%	3,8%
Gemeenschapsinstellingen	9	14	0,4%	0,5%
Private residentiële hulp	22	22	1,0%	0,8%
Onderwijs	344	385	15,5%	14,4%
Centrum voor leerlingenbegeleiding	257	294	11,6%	10,9%
Gewoon onderwijs	39	40	1,8%	1,4%
Buitengewoon onderwijs	48	51	2,2%	1,8%
Algemeen welzijnswerk	215	266	9,7%	9,9%
Autonoom CAW	104	124	4,7%	4,6%
Jongerenadviescentrum	56	58	2,5%	2,1%
OCMW	43	64	1,9%	2,3%
Centrum voor Integrale Gezinszorg	12	20	0,5%	0,7%
Kind en Gezin	112	177	5,0%	6,6%
Centrum voor Kinderzorg en Gezinsbegeleiding	49	84	2,2%	3,1%
Vertrouwenscentrum kindermishandeling	36	49	1,6%	1,8%
Regiohuis	15	30	0,7%	1,1%
Pleegzorg	7	9	0,3%	0,3%
Kinderdagverblijf	5	5	0,2%	0,2%
Cliëntsysteem zelf	106	122	4,8%	4,6%
Algemene geneeskunde	99	125	4,5%	4,7%
Algemeen ziekenhuis	80	97	3,6%	3,6%
Huisarts	15	24	0,7%	0,9%
Kinderarts	4	4	0,2%	0,1%
Geestelijke gezondheidszorg	46	54	2,1%	2%
Centrum voor Geestelijke Gezondheid	29	33	0,8%	1,2%
Kinder- en jeugdpsychiatrie	17	21	1,3%	0,8%
VAPH	25	30	1,1%	1,1%
Centrum voor ontwikkelingsstoornissen	2	3	0,1%	0,1%
Mobiele en/of ambulante hulp	9	11	0,4%	0,4%
Residentiële hulp	14	16	0,6%	0,6%
Andere	180	223	8,1%	8,3%
Andere CJ-netwerk	4	8	0,2%	0,3%
Andere aanmelders	176	215	7,9%	8%
TOTAAL	2219	2681	100%	100%

Grafiek 2: overzicht groepen van aanmelders



Tabel 12 en grafiek 2 geven het aantal aanmeldingen per groep van professionele hulp- of dienstverleners. Voor 2009 zijn de politionele en justitiële diensten de grootste groep van aanmelders, met vooral een grote inbreng van de politie (23,6% of bijna één op vier van alle aanmeldingen). Vervolgens is de sector van de bijzondere jeugdbijstand de grootste aanmelder, met daarbinnen voornamelijk de CBJ's en de sociale diensten van de JRB. Het onderwijs is verantwoordelijk voor ongeveer 15% van alle aanmeldingen. De CLB zijn na de politie de tweede grootste aanmelder, met bijna 11% van alle aangemelde minderjarigen. Er is, net als in 2008, een kleine instroom vanuit VAPH, GGZ en de algemene geneeskunde (huisartsen en ziekenhuizen).

Tabel 13: vergelijking percentages aanmeldingen in 2009 en tweede helft 2008

	2e H 2008 (n=683)	2009 (n=2681)
politie/justitie	28%	27,7%
bijzondere jeugdbijstand	18,6%	20,8%
Onderwijs	11,3%	14,4%
algemeen welzijnswerk	8,8%	9,9%
kind en gezin	6,4%	6,6%
cliëntsysteem zelf	4,4%	4,6%
algemene geneeskunde	3,4%	4,7%
GGZ	1,8%	2%
VAPH	1,6%	1,1%
Andere/onbekend	15,7%	8,3%

Tabel 13 geeft een vergelijking tussen de relatieve aanmeldingscijfers van de groepen van aanmelders in 2009 en de tweede helft van 2008. Vastgesteld kan worden dat er een grote gelijkheid is tussen beide periodes, waarbij er in 2009 een kleiner gedeelte aanmeldingen in de categorie 'ander/onbekend' valt. Net als in 2008 is er voor 2009 de gelijklopende vaststelling dat de belangrijkste verwijzers de politie, de CLB, de CBJ's, en de sociale diensten bij de JRB zijn. Voor beide periodes is er de vaststelling dat er weinig instroom is vanuit VAPH, GGZ en de algemene geneeskunde. Ongeveer eenzelfde percentage aanmeldingen is afkomstig van cliënten zelf (4,6% in 2009). Wat betreft de ziekenhuizen wordt wel vastgesteld dat er een toename is van het aantal aanmeldingen ten opzichte van 2008, maar toch blijft hun instroom klein.

4.1.5 Cliëntgegevens

Tabel 14: de verdeling per geslacht

	Jongens		Meisjes		Geslacht onbekend	
	Aantal aanmeldingen	Aantal minderjarigen	Aantal aanmeldingen	Aantal minderjarigen	Aantal aanmeldingen	Aantal minderjarigen
HP Antwerpen (n= 539)	220	236 (43,8%)	246	268 (49,7%)	21	35 (6,5%)
HP Mechelen (n= 160)	67	71 (44,4%)	70	73 (45,6%)	8	16 (10,0%)
HP Kempen (n= 245)	91	92 (37,6%)	121	128 (52,2%)	14	25 (10,2%)
HP Aalst-Oudenaarde (n= 85)	40	40 (47,1%)	38	41 (48,2%)	4	4 (4,7%)
HP Oost Vlaanderen - 13 (n= 146)	62	75 (51,4%)	43	50 (34,2%)	11	21 (14,4%)
HP Waas en Dender (n= 86)	34	38 (44,2%)	40	47 (54,7%)	1	1 (1,2%)
HP Deinze Eeklo Gent (n= 192)	75	77 (40,1%)	113	115 (59,9%)	0	0 (0%)
HP Halle-Vilvoorde (n= 76)	24	31 (40,8%)	26	26 (34,2%)	9	19 (25,0%)
HP Leuven (n= 157)	48	63 (40,1%)	41	48 (30,6%)	27	46 (29,3%)
HP Brussel (n= 186)	82	98 (52,7%)	49	56 (30,1%)	13	32 (17,2%)
HP West-Vlaanderen (n= 604)	259	307 (50,8%)	240	262 (43,4%)	26	35 (5,8%)
HP Limburg (n= 217)	94	105 (48,4%)	94	104 (47,9%)	6	8 (3,7%)
Totaal (n= 2693)	1096	1233 (45,8%)	1121	1218 (45,2%)	140	242 (9,0%)

Tabel 14 geeft per hulpprogramma de verdeling per geslacht van de aangemelde minderjarigen weer. Wat de totaalcijfers voor 2009 betreft toont de tabel aan dat er ongeveer evenveel jongens als meisjes werden aangemeld in 2009.

Toch zijn er enkele opvallende verschillen waarneembaar tussen de verschillende hulpprogramma's:

- in de hulpprogramma's Oost-Vlaanderen -13 jaar en Brussel werden significant meer jongens aangemeld
- in de hulpprogramma's Deinze-Eeklo-Gent en Kempen werden significant meer meisjes aangemeld

Opvallend is ook dat er verschillen zijn in de categorie 'geslacht onbekend', wat te verklaren is door registratiefactoren. Zo zijn er regio's waar geen tot zeer weinig aanmeldingen in de deze categorie ressorteren, daar waar bv. in het hulpprogramma Leuven bijna 30% een onbekend geslacht heeft. Met de aanpassingen aan het registratiesysteem zal deze categorie niet meer gescoord kunnen worden, wat maakt dat we in de toekomst voor alle hulpprogramma's een meer volledig beeld kunnen vormen van de verdeling per geslacht.

Tabel 15: de verdeling per leeftijd, per hulpprogramma

	0-3 j.		4-8 j.		9-12 j.		13-17 j.		18-21 j.		Leeftijd onbekend/ +21	TOT.	
HP Antwerpen	40	7,4%	43	8,0%	58	10,8%	353	65,5%	10	1,9%	35	6,5%	539
HP Limburg	25	11,5%	30	13,8%	18	8,3%	139	64,1%	0	0,0%	5	2,3%	217
HP Oost-Vlaanderen min-12 jaar	34	23,3%	53	36,3%	41	28,1%	7	4,8%	0	0,0%	10	6,8%	146
HP Aalst-Oudenaarde plus-12 jaar	0	0,0%	1	1,2%	6	7,1%	75	88,2%	0	0,0%	3	3,5%	85
HP Waas en Dender plus-12 jaar	5	5,8%	2	2,3%	10	11,6%	63	73,3%	3	3,5%	3	3,5%	86
HP Deinze-Eeklo-Gent plus-12 jaar	0	0,0%	1	0,5%	0	0,0%	186	96,9%	0	0,0%	5	2,6%	192
HP Mechelen	15	9,4%	14	8,8%	26	16,3%	93	58,1%	1	0,6%	11	6,9%	160
HP Kempen	8	3,3%	14	5,7%	18	7,3%	175	71,4%	3	1,2%	25	10,2%	245
HP Leuven	36	22,9%	49	31,2%	27	17,2%	42	26,8%	0	0,0%	0	0,0%	157
HP West-Vlaanderen	75	12,4%	66	10,9%	67	11,1%	332	55,0%	8	1,3%	47	7,8%	604
HP Brussel	73	39,2%	55	29,6%	29	15,6%	16	8,6%	0	0,0%	12	6,5%	186
HP Halle-Vilvoorde	6	7,9%	14	18,4%	13	17,1%	34	44,7%	2	2,6%	7	9,2%	76
TOTALEN	317	11,8%	342	12,7%	313	11,6%	1515	56,3%	27	1,0%	148	5,5%	2693

Bovenstaande tabel 15 geeft meer inzicht in de spreiding van het aantal aangemelde minderjarigen over de verschillende leeftijdscategorieën. Opvallend is dat 56,3% van alle aanmeldingen betrekking heeft op minderjarigen tussen 13 en 18 jaar. De categorie onder twaalf jaar bestrijkt 36,1% van alle aanmeldingen, ongeveer gelijkmatig verdeeld tussen 0-3 jaar, 4-8 jaar en 9-12 jaar.

Tabel 16: de verdeling per leeftijd, per regio

	0-12 jaar		12-18 jaar		onbekend/+18		totaal
Antwerpen	236	25,0%	621	65,8%	87	9,2%	944
Brussel	157	84,0%	16	8,6%	14	7,5%	187
Vlaams-Brabant	145	62,2%	76	32,6%	12	5,2%	233
Limburg	73	33,6%	139	64,1%	5	2,3%	217
Oost-Vlaanderen	153	30,1%	331	65,0%	25	4,9%	509
West-Vlaanderen	208	34,4%	332	55,0%	64	10,6%	604
Totaal	972	36,1%	1515	56,2%	207	7,60%	n=2693

Tabel 16 is een veralgemening van tabel 15 en toont de instroom per leeftijd per regio. Het aandeel van de +12-jarigen is veruit het grootst en dit is in alle regio's het geval, met uitzondering van de regio's Brussel en Vlaams-Brabant. Ook in 2008 was in Vlaanderen het aandeel van de +12-jarigen het grootst.

4.1.6 Markante vaststellingen

Er is een grote toename van het aantal aangemelde minderjarigen in vergelijking met 2008, ondermeer verklaarbaar door de volledige ontplooiing en verdere bekendheid van de crisisjeugdhulp. Van de 2684 aangemelde minderjarigen kregen er 1008 een interne dispatching binnen de hulpprogramma's. 1121 hulpvormen werden daartoe geregistreerd. Opvang werd het meest gevraagd door de aanmelders en blijft de meest toegepaste vorm van crishulp. Interventie wordt in ongeveer één van de drie gevallen ingezet. Begeleiding blijkt het minst te worden ingezet.

Ongeveer drie op de vier aanmeldingen zijn ontvankelijk, één op vier is onontvankelijk. Bij ongeveer de helft van de onontvankelijke aanmeldingen blijkt er geen hulpvraag of vrijwilligheid te zijn.

Aanmeldingen tijdens de weekends blijken beperkt te zijn. De piekmaanden waren juni, maart en april en in augustus waren er het minst aanmeldingen.

De politie is de grootste aanmelder, gevolgd door de CLB (11%). Vanuit de sector van de BJB komt 20% van alle aanmeldingen. Er is een kleine instroom vanuit VAPH, GGZ en de algemene geneeskunde.

Het aandeel van de aangemelde +12-jarigen is het grootst in alle regio's, met uitzondering van de regio's Brussel en Vlaams-Brabant.

4.2 Voorkomen van meer ingrijpende hulp (BOT)

4.2.1 Gegevens uit de aanmeldingsregistratie

De gegevens van de aanmeldingsregistratie geven een gedeeltelijk zicht op de vragen van de aanmelders en vervolgens op de eventuele doorstroom in de hulpprogramma's. Het blijft echter moeilijk om op basis van de registraties na te gaan in welke mate de crisisjeugdhulp erin slaagt om 'meer ingrijpende hulp' te voorkomen. Er kan bijgevolg geen antwoord worden gegeven op de vraag of het inzetten van crisishulp de nood aan langduriger of meer ingrijpende hulp beperkt. Vanuit de regio's en de netwerken komt de vraag naar de mogelijkheden om meer en correcte informatie hierover te verkrijgen.

Vragen van de aanmelders: Van de 2684 ontvankelijke en onontvankelijke aanmeldingen werden 1564 (58,3%) geregistreerd als vragen naar opvang. Dit blijkt voor alle regio's een gelijkaardige vaststelling: de meeste aanmelders zijn op zoek naar een bed. Bij 22,1% van alle aanmeldingen registreert het meldpunt een vraag tot consult, wat op zich een groot gedeelte is. Begeleiding wordt slechts weinig gevraagd (5,5%, 147x). 14,9% van alle aanmeldingen omvat een vraag naar interventie.

Gegevens over de doorstroom: Een belangrijke taak van de meldpunten is om bij een aanmelding na te gaan in welke mate er andere hulpverleningsmogelijkheden bestaan en of er mogelijkheden zijn in het netwerk van de cliënt. Tijdens deze vraagverheldering bleek dat er voor 13,3% (358) van alle aanmeldingen (2684) andere hulpverleningsmogelijkheden bestonden. Voor 4,6% (126) registreerde het meldpunt dat er mogelijkheden waren in het netwerk van de cliënt.

1675 aangemelde minderjarigen kregen geen interne dispatching en werden dus niet verder in het hulpprogramma geholpen. 1458 (54,3%) van alle aangemelde jongeren kreeg geen interne of externe dispatching. Voor alle geregistreerde aanmeldingen blijkt in 1042 gevallen (38,8%) dat een consult werd gegeven. Het is niet eenduidig wat al deze consulten inhouden. Feit is dat een zeer groot gedeelte van de aanmeldingen dat niet resulteerde in een interne dispatching, wel een consult kreeg vanuit het meldpunt.

217 aangemelde minderjarigen kreeg een externe dispatching. De voornaamste diensten waarnaar door de meldpunten werd verwezen zijn zichtbaar in tabel 17.

Tabel 17: externe dispatching

Externe dispatching	Aantal verwijzingen
K&G-Centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning	72
Ander CJ-netwerk	27
AWW-autonoom CAW	23
Franstalig CJ-netwerk	16
Politie	7
Sociaal netwerk van de cliënt	7
AWW-jongerenadviescentrum	6
BJB-comité bijzondere jeugdzorg	5
BJB-sociale dienst JRB	5
Andere/diversen	57
Totaal	225

4.2.2 Markante vaststellingen

Er zijn weinig tot geen betrouwbare gegevens over de effecten van de aangeboden crisishulp, waardoor er geen sluitende uitspraken kunnen worden gedaan over de mate waarin meer ingrijpende hulp wordt voorkomen.

De vraag naar opvang blijft het grootst. Bijna 60% van de aanmelders is op zoek naar een bed. Interventie en vooral begeleiding worden aanzienlijk minder gevraagd.

Het geven van consult komt vaak voor: bij 1042 aangemelde minderjarigen werd door het meldpunt een consult geregistreerd. Verder bestaan over het geven van consult weinig gegevens.

Externe dispatching gebeurt voornamelijk naar CKG's, andere CJ-netwerken of AWW.

4.3 Het hulpprogramma realiseren

4.3.1 Gegevens uit de aanmeldingsregistratie

Het registratiesysteem vermeldt dat de meldpunten voor 94 aangemelde minderjarigen registreerden dat het 'relevant aanbod volzet' was. Dit betekent dat het aanbod onvoldoende was om 4,7% van alle ontvankelijk aangemelde minderjarigen te helpen. Vergeleken met de groep aanmeldingen met een interne dispatching betekent deze categorie een aandeel van ongeveer 8,5%. Dit is een relatief klein aandeel, maar deze groep kan niet als verwaarloosbaar beschouwd worden.

Tabel 18: overzicht van de daadwerkelijk ingezette engagementen

		Type engagement											
Sector	Statuut	Interventie			Begeleiding			Opvang			Totaal		
		0-12	13-17	Tot	0-12	13-17	Tot	0-12	13-17	Tot	0-12	13-17	Tot
AWW	Art. 17												
AWW	Verzekerd	25	170	195		3	3	9	28	37	34	201	235
AWW	Mogelijk		2	2					2	2		4	4
	Totaal			197			3			39			239
BJB	Art. 17	10	23	33	3	40	43	24	185	209	37	248	285
BJB	Verzekerd	33	80	113	12	67	79	5	38	43	50	185	235
BJB	Mogelijk	1	3	4	9	13	22	1	17	18	11	33	44
	Totaal			150			144			270			564
CGG	Art. 17												
CGG	Verzekerd												
CGG	Mogelijk					1	1					1	1
	Totaal						1						1
CIG	Art. 17							1		1	1		1
CIG	Verzekerd												
CIG	Mogelijk												
	Totaal									1			1
K&G	Art. 17	19		19	2		2	192	7	199	213	7	220
K&G	Verzekerd	8		8							8		8
K&G	Mogelijk							10	2	12	10	2	12
	Totaal			27			2			211			240
VAPH	Art. 17							1	3	4	1	3	4
VAPH	Verzekerd							5	19	24	5	19	24
VAPH	Mogelijk				1	3	4	8	31	39	9	34	43
	Totaal						4			67			71
Andere	Verzekerd							1		1	1		1
Andere	Mogelijk								2	2		2	2
	Totaal									3			3
KPSY	Verzekerd	1		1							1		1
KPSY	Mogelijk							1		1	1		1
	Totaal			1						1			2
Totaal	Art. 17	29	23	52	5	40	45	218	195	413	252	258	510
2009	Verzekerd	67	250	317	12	70	82	20	85	105	99	405	504
	Mogelijk	1	5	6	10	17	27	20	54	74	31	76	107
	Totaal '09	97	278	375	27	127	154	258	334	592	382	739	1121
2008:	Totaal '08	78	158	237	20	68	88	177	131	308	275	358	633

Tabel 18 geeft een overzicht van de ingezette hulpvormen, opgedeeld per sector, leeftijd en per statuut van hulpvorm. Een eerder gemaakte vaststelling is dat het totaalcijfer van alle ingezette engagementen sterk is toegenomen ten opzichte van 2008: In 2009 werd 1121x een beroep gedaan op een inzet (interventie, begeleiding of opvang) binnen de hulpprogramma's, tegenover 633x in 2008. Deze toename ligt in de lijn van de toename van het aantal aanmeldingen, maar geeft toch een indicatie van de verhoogde werkzaamheid van de hulpprogramma's. Gelijkaardig aan 2008 is dat opvang het grootste deel van de inzet blijft uitmaken. Begeleiding wordt nog steeds veel minder dan opvang en interventie gebruikt. Het adagium 'geen opvang zonder begeleiding' vindt dan ook geen weerslag in deze cijfers. Zoals in hoofdstuk 2 beschreven wordt dit uitgangspunt meestal pragmatisch toegepast. Waarschijnlijk doen ook heel wat voorzieningen zowel de begeleiding (al dan niet volgens de eisen van IJH) als de opvang, zonder dat de begeleiding afzonderlijk wordt geregistreerd.

Ook geeft tabel 18 aan dat de inzet van het mogelijk aanbod 9,5% uitmaakt van alle ingezette engagementen, tegenover 4,3% in 2008. De vaststelling blijft dus dat vooral het verzekerde aanbod wordt ingezet om de crisisjeugdhulp uit te voeren. Opvallend is dat de inzet van het VAPH binnen het mogelijk aanbod een relatief grote plaats inneemt. Dit maakt ook dat 40% van alle inzet binnen het mogelijk aanbod in 2009 werd uitgevoerd door VAPH-voorzieningen. Gedeeltelijk is dit te verklaren door een Limburgs OBC dat vanuit mogelijk aanbod een niet-doelgroepgerichte crisisopvang aanbiedt.

Binnen de sectoren BJB, AWW en K&G is de inzet van het verzekerde aanbod veel groter in vergelijking met de inzet van het mogelijke aanbod.

Net als in 2008 is de verhouding tussen het ingezette Art. 17-aanbod en het verzekerd aanbod ongeveer gelijk. Vooral voor wat opvang betreft is er een sterk aandeel van Art. 17, terwijl het verzekerd aanbod (niet Art. 17) vooral speelt inzake interventie. In totaal werd 510 maal een Art. 17-plaats ingezet op opvang, begeleiding of interventie. Dit betekent een sterke toename ten opzichte van 2008 (toen 302x Art. 17). Hoewel het registratiesysteem geen exacte telling toelaat kan met grote zekerheid verondersteld worden dat de bezettingsgraad in 2009 sterk is toegenomen. In de loop van 2010 zal door IJH een manier worden gezocht om dit op een betrouwbare manier in kaart te brengen en vervolgens een inschatting te maken of het aanbod Art. 17 optimaal benut wordt.

Vaststellingen over de inbreng van de verschillende sectoren sluiten grotendeels aan bij de bepalingen van het positioneringsschema:

- interventie wordt voornamelijk uitgevoerd door AWW en door BJB (CaH)
- het aantal ingezette begeleidingen wordt bijna volledig uitgevoerd door BJB (CaH)
- het grootste deel van de opvang wordt uitgevoerd door BJB (+12-jarigen) en K&G (-12-jarigen)

Verder bevestigt deze tabel de tendensen uit de aanmeldingsgegevens, namelijk dat de hulpverlening aan de groep +12-jarigen het grootste gedeelte van de engagementen vertegenwoordigt. Er is een uitgesproken overwicht van de +12-jarigen bij de ingezette interventies en begeleidingen. De ingezette hulpvormen voor -12-jarigen zijn voornamelijk vormen van opvang. Waarschijnlijk is de hulpvraag naar opvang voor jongere kinderen meer ingegeven door de vraag naar veiligheid.

4.3.2 Markante vaststellingen

Van alle aanmeldingen met een interne dispatching werd in 8,5% van de gevallen een 'volzet aanbod' geregistreerd.

In totaal werden binnen de hulpprogramma's 1121 hulpvormen aangeboden, al dan niet in combinatie met elkaar. Opvallend daarbij is dat de inzet van het mogelijke aanbod erg klein blijft.

De relatieve verhouding tussen het Art. 17-aanbod en het andere verzekerde aanbod is ongeveer gelijk aan elkaar. In 2009 werd 510x een Art. 17-aanbod ingezet, wat een sterke stijging is tegenover 2008. Hierdoor kan verondersteld worden dat ook de bezettingsgraad in 2009 sterk is toegenomen.

Interventie en begeleiding worden meer toegepast bij aanmeldingen van +12-jarigen en opvang wordt voornamelijk aangeboden aan -12-jarigen.

4.4 De toegang tot het netwerk sensibiliseren

In de verschillende regio's werden diverse bekendmakingsacties opgezet. Vanuit de aanmeldingscijfers blijkt dat er zeker meer aandacht vereist is voor de bekendmaking bij de algemene geneeskunde en andere eerstelijnsdiensten (OCMW's,...), dit naast de voortdurende sensibilisering van de bestaande, voornaamste aanmelders. In dat opzicht blijven de voornaamste opmerkingen van 2008 geldig:

- communicatie over de werking is een voortdurend aandachtspunt, dit zowel naar de aanmelders/belanghebbenden
- communicatie tussen de partners is een aandachtspunt

De communicatie gebeurde in 2009 voornamelijk door het organiseren van trefdagen, het verspreiden van folders, crisiskaartjes en reminders. Er werden geen initiatieven op Vlaams niveau ontwikkeld.

In de richtlijnen voor de uitbreiding van de middelen wordt deze taak (bekendmaking) expliciet geformuleerd als een opdracht voor de meldpunten. In de rapportage over 2010 kan geëvalueerd worden in welke mate deze bekendmaking gebeurd is en welke gevolgen dit heeft gehad.

4.5 Crisishulp positioneren binnen het geheel van de jeugdhulp en de verhouding met maatschappelijke noodzaak

4.5.1 Gegevens uit de regionale rapportage

In de verschillende regio's IJH zijn er diverse afspraken gemaakt met partners RTJ, NRTJ en de gerechtelijke diensten. De gemaakte afspraken hebben vooral betrekking op de aanmelding bij het meldpunt en op de vervolghulp. Uit de regionale rapportage blijkt ook dat er op diverse manieren invulling wordt gegeven aan de samenwerkingsafspraken. Vaak zijn er geen afspraken met de netwerken als dusdanig, maar eerder met de partners afzonderlijk. Wel worden geregeld voorstellingen van de crisisjeugdhulp georganiseerd voor de netwerken RTJ, wat de bekendheid en de mogelijkheden tot het maken van afspraken bevordert. In 2010 wordt vanuit IJH gewerkt aan een nota die dieper ingaat op de stand van zaken van de positionering en op de verbinding met maatschappelijke noodzaak.

RTJ

- Inzake RTJ werden de meeste afspraken gemaakt met ondermeer de CLB. Dit kan gaan over het aanmelden, het begeleiden van de terugkeer naar school of over het opnemen van de rol als aanmelder of casuscoördinator.
- In Vlaams-Brabant is er de afspraak dat er zowel voor RTJ als NRTJ de aanmelder het cliëntensysteem verder opvolgt na de crisishulp, waarbij er overleg wordt georganiseerd met de partners.

NRTJ en gerechtelijke jeugdhulp

- Inzake NRTJ zijn er meestal gemaakte afspraken met de voornaamste NRTJ-aanmelders, zoals CBJ.
- In West-Vlaanderen werden afspraken gemaakt over wie de regiefunctie op casusniveau waarneemt. In de praktijk komt deze regie vaak bij een consultant van CBJ of de sociale dienst van de jeugdrechtbank te liggen.
- Wat betreft de samenwerking met NRTJ en gerechtelijke jeugdhulp komt soms het signaal dat er bij de aanmelding bij de meldpunten een druk wordt ervaren vanuit politie, CBJ's en jeugdrechtbanken, wat contrasteert met de vrijwilligheid van de crisisjeugdhulp.

- In Limburg en Vlaams-Brabant is er de afspraak dat residentiële voorzieningen doorgaans niet kunnen aanmelden, dit vanuit de veronderstelling dat crisissen voldoende residentiële omkadering hebben.
- In Antwerpen zijn er geregeld bilaterale gesprekken tussen het meldpunt en CBJ.
- In Oost-Vlaanderen wordt gesignaleerd dat door een stijgend aantal complexe dossiers er een toegenomen werkdruk is voor de consulente van de sociale dienst van de jeugdrechtbank. Dit vertaalt zich in druk op de meldpunten om een oplossing voor bepaalde dossiers te vinden. Verder wordt aangehaald dat de aanwezigheid van parket, politie, sociale dienst JRB en CBJ op de verschillende praktijkoverleggen een meerwaarde is. Vanuit Antwerpen komt het gelijkaardige signaal dat door consulente van Jongerenwelzijn regelmatig gevraagd wordt om de in het hulpprogramma beschikbare opvangplaatsen in te zetten voor door hen behandelde crisissituaties, maar buiten het kader van de gebruikelijke werking van het crisismeldpunt.
- Er is in regio Antwerpen een afspraak met de sociale dienst JRB en de politie dat zij, onder voorwaarden, gebruik kunnen maken van één plaats crisisopvang om een celplaatsing te vermijden. Dit kan enkel voor minderjarigen in een POS-situatie.

Vervolghulp

- Er is weinig tot geen betrouwbaar zicht op wat er is aan vervolghulp. Nochtans komt sterk naar voor dat een meer accuraat beeld inzake vervolghulp nodig is, wat op zijn beurt dan weer invloed kan hebben op vlak van uitstroom naar RTJ of NRTJ. Verdere uitklaring van de kenmerken van deze groep minderjarigen en het maken van afspraken over wie de vervolghulp kan opnemen zijn dan ook nodig.
- Vanuit West-Vlaanderen komt de vaststelling dat het vinden van vervolghulp niet steeds een probleem hoeft te zijn, dit onder invloed van de casuscoördinator of de aangeboden crisisbegeleiding.

Maatschappelijke noodzaak

Uit de registratie blijkt dat er 330 aanmeldingen waren die onontvankelijk werden verklaard omdat er geen hulpvraag of geen vrijwilligheid was (12% van alle aanmeldingen). Dit is verhoudingsgewijs de helft meer dan in 2008. Hoewel deze cijfers geen inhoudelijke duiding geven en niet volledig betrouwbaar zijn, geeft dit aan dat een bepaald deel van alle aanmeldingen niet de vereiste vrijwilligheid heeft. Het ontbreken van de vrijwilligheid speelt ondermeer in situaties waarbij (één van) de ouders of betrokken partijen geen hulp wil aanvaarden. Meer kwalitatieve informatie hierover is nodig, maar het staat vast dat naarmate de hulpprogramma's meer bekendheid krijgen, er ook meer situaties zullen aangemeld worden waarbij er een link is met maatschappelijke noodzaak. De verhouding tussen crisisjeugdhulp en maatschappelijke noodzaak vereist dan ook de nodige aandacht, dit zowel op niveau van IJH algemeen als op het niveau van de netwerken. Een aantal gemeenschappelijke lijnen en punten waarover afspraken worden gemaakt staan beschreven in de werkmap IJH. Diverse regio's geven aan dat er verder moet gezocht worden naar verbinding tussen de crisisjeugdhulp en het brede thema maatschappelijke noodzaak.

In West-Vlaanderen werd door de netwerkstuurgroep in 2009 een inventaris gemaakt van de belangrijkste noden. Er wordt weerhouden dat vooral het opbouwen van een stapsgewijs scenario rond de aangemelde situatie belangrijk is. In Oost-Vlaanderen is er een werkgroep maatschappelijke noodzaak, waardoor eventuele samenwerking met de provinciale netwerkstuurgroep mogelijk is. Ook zijn er afspraken gemaakt met het parket. Deze worden in 2010 verder verfijnd. In Limburg maakt de samenwerking tussen parket en het crisisnetwerk deel uit van de gecoördineerde agenda van de Limburgse Denktank Intrafamiliaal Geweld. In Vlaams-Brabant werden een aantal verwante thema's zijdelings besproken, maar dit vereist nog verdere uitklaring en afspraken.

4.5.2 Markante vaststellingen

De vaststelling uit 2008 dat er doorgaans geen formele afspraken zijn tussen de netwerken RTJ en CJ blijft geldig. Wel is het zo dat er vaak overleg is en dat afspraken worden gemaakt met de individuele partnerorganisaties.

De vaststelling blijft ook dat doorgaans crisissen in residentiële voorzieningen niet aangemeld kunnen worden. Daarmee samenhangend is er geen eenvormigheid in de mogelijkheden tot aanmelding vanuit de CBJ's en sociale diensten JRB.

Er is een uitgesproken nood aan zicht op de vervolghulp en de noden daaraan.

5. BEVINDINGEN SECTORALE ADMINISTRATIES

Vanuit de sectorale administraties kwam volgende informatie en bemerkingen over de crisisjeugdhulp:

Vanuit het **VAPH** werd aangebracht dat er inspanningen worden geleverd om de 40-40-20-verdeling meer in de praktijk te brengen en aldus meer aanwezig te zijn in de crisisjeugdhulp. In de rapportage van 2008 was het immers een belangrijke opmerking dat de voorzieningen van het VAPH onvoldoende aanwezig waren in het verzekerde aanbod begeleiding en opvang. In de loop van 2009 werd door de administratie gestart met het ontwerp van een BVR. Daarin wordt omschreven dat voorzieningen die erkend zijn door het VAPH en die zich engageren binnen het verzekerd aanbod voor begeleiding of opvang, recht hebben op een vergoeding voor hun inspanningen. Deze vergoeding komt bovenop de reguliere subsidies en de toegekende incentives.

Vanuit **Kind en Gezin** wordt aandacht gevraagd voor de situatie in Vlaams-Brabant waar het meldpunt -12 jaar (CKG De Schommel) meer aanmeldingen krijgt dan het meldpunt +12 jaar. De vraag van Kind en Gezin is of dergelijke vaststellingen niet kunnen leiden tot de herverdeling van de middelen van de meldpunten. Een tweede vaststelling is dat het subsidiebedrag van Kind en Gezin voor een voltijds VTE substantieel verschilt van het bedrag voor een VTE bij AWW, wat een ongelijke vergoeding betekent in de uitvoering van eenzelfde taak.

Kind en Gezin vraagt verder een uitklaring met betrekking tot de besteding van de middelen in verband met crisis en meer bepaald de daadwerkelijke toekenning van de incentives. Voor wat betreft de CKG's is dit een belangrijk punt aangezien zij in het kader van hun reguliere opdracht ook aan crisisopvang en - begeleiding doen en zij in de praktijk dus in bepaalde situaties "dubbel" vergoed worden voor een opdracht die ze in de praktijk reeds doen. Bijkomend is dat de CKG's binnen één voorziening kunnen inzetten op verschillende pijlers van crisis hulp en vaak ook actief zijn wat betreft de vervolghulp.

Uit de praktijk van de netwerken (signaal vanuit West-Vlaanderen) blijken zich volgende problemen voor te doen:

Indien na residentiële opvang blijkt dat verdere mobiele ondersteuning aangewezen is vanuit een CKG dan bestaat er twijfel over of dit vervolghulp is of of dit gescoord wordt als crisisbegeleiding (en waar dus een nieuwe financiële incentive tegenover staat). Het lijkt vanuit Kind en Gezin evident dat deze situatie geregistreerd wordt als vervolghulp (zonder incentive). Dit neemt niet weg dat in heel specifieke situaties misschien toch een andere optie aan de orde is. Kind en Gezin gaat ervan uit dat over "twijfelgevallen" een intersectorale dialoog in de netwerken kan plaatsvinden zodat het voor iedereen duidelijk is welke visie gevolgd wordt.

Wanneer crisisopvang plaatsvindt dan zou in sommige situaties ook de vanzelfsprekende gezins- en/of contextbegeleiding die hiermee gepaard gaat, nog worden apart gescoord en gehonoreerd als crisisbegeleiding. Ook hiervan moet het duidelijk zijn dat gezins- en/of contextbegeleiding in het kader van residentiële opvang zeker voor wat betreft het CKG evident is en dus niet apart als crisisbegeleiding kan gescoord worden. Daarbij moet ook de vraag gesteld worden in welke situaties de pijler crisisopvang dan toch nog samen wordt ingezet met de pijler crisisbegeleiding. Dit wordt niet uitgesloten, maar het moet wel duidelijk zijn op basis van welke indicaties dit bijkomend aanbod wordt ingezet. Kind en Gezin vraagt bijgevolg meer duidelijkheid omtrent het onderscheid tussen crisisbegeleiding, vervolghulp of "standaardcontextbegeleiding-inherent-aan-een-crisisopvang".

Daarbij aansluitend vraagt Kind en Gezin waakzaamheid bij het inzetten van een combinatie van verschillende pijlers van crisishulp vanuit het principe van "niet teveel hulp, niet te weinig, juist gepast". Zeker het gegeven dat elke pijler van crisishulp apart wordt gehonoreerd maakt dat men in de praktijk wel eens zou kunnen geneigd zijn om in een aantal gevallen te kiezen voor combinaties, ervan uitgaande dat in de meeste gevallen de keuze van één pijler op zich zou moeten volstaan. Deze veronderstelling vertrekt vanuit de visie dat elke pijler van het crisishulpprogramma een duidelijke beschreven eigenheid heeft met eigen indicaties, klemtonen van aanbod en doelstellingen.

Tenslotte is Kind en Gezin vragende partij naar een betere registratie en inhoudelijke weergave van de vervolghulp. Dit is een belangrijke indicator om een onderbouwde uitspraak te kunnen doen over het succes van het crisishulpprogramma.

Het **agentschap Jongerenwelzijn** merkt op dat de link tussen maatschappelijke noodzaak en crisis tot nu toe onvoldoende onderwerp was van debat. De vraag is om dit als thema op de agenda te plaatsen, zowel van de netwerken als op Vlaams niveau. Daarnaast blijft de organisatie van de vervolghulp een probleem. Registratie van de nood aan vervolghulp is noodzakelijk om hier een objectief zicht op te verwerven.

Vanuit **Welzijn en Samenleving** is inzake de sectorale regelgeving op 8 mei 2009 het nieuwe decreet betreffende het algemeen welzijnswerk goedgekeurd. In 2010 wordt er verder werk gemaakt van het uitvoeringsbesluit van het decreet. Voor Welzijn en Samenleving blijft de opmerking van kracht dat de toepassing van Art. 17 weinig tot geen relevantie heeft voor de CAW's en de CIG's, wat dus een inkomensderving kan betekenen ten opzichte van sectoren die hier wel bijkomende financiering door krijgen. Daarnaast herhaalt AWW dat er een inkomensderving is van de CAW's en de CIG's in de crisisjeugdhulp, dit ten gevolge van het wegvallen van de cliëntbijdrage.

Wat betreft de **CLB** zijn er, voor 2009, vanuit de afdeling Ondersteuningsbeleid, Departement Onderwijs en Vorming, geen aanvullingen.

Vanuit het **agentschap Zorg en Gezondheid** is er de opmerking dat er geregeld overleg is tussen de administratie en IJH, waar ook de CGG-koepels aan deelnemen. Zowel voor de inzet van de CGG-kinderteams, als voor de ontwikkeling van een ondersteunend aanbod wordt verder gewerkt in de richting van werkbare processen. Daarbij wordt aangehaald dat de capaciteit van het CGG-aanbod reeds ten volle wordt benut en dat elke bijkomende opdracht consequenties heeft op vlak van tijds- en financiële investering.

6. AANBEVELINGEN VAN DE REGIO'S

Volgende aanbevelingen of relevante bemerkingen zijn afkomstig vanuit de verschillende regio's IJH:

6.1 Regio Vlaams-Brabant:

Het zou zinvol zou zijn om indicaties te hebben van de aangemelde crisissituaties. Ook zou er moeten gezocht worden naar criteria die gericht kunnen aantonen of de crisishulp effectief de doelstellingen waarmaakt.

In Vlaams-Brabant is het aandeel aanmeldingen van -12 jarigen minstens even groot als dit van de +12-jarigen. Indien deze trend zich doorzet vraagt de Regionale Stuurgroep om de verdeling van de middelen te herbekijken in functie van dit gegeven.

Een grotere bekendmaking van de mogelijkheden van interventie, begeleiding en consult is belangrijk om aanmelders te overtuigen van de meerwaarde van ambulante vormen van hulp.

Op het moment van dispatching naar de hulpprogramma's maakt het meldpunt afspraken met de aanmelder over de regiefunctie bij de casus. Uit de praktijk blijkt dat een regiefunctie belangrijk is en dat deze best bij het meldpunt komt te liggen. Verdere uitwerking en omschrijving van deze functie is nodig.

De toepassing van Art. 17 plaatsen is voor verschillende voorzieningen een voorwaarde om hun engagement in de hulpprogramma's te blijven opnemen, dit vanwege de impact van de crisishulp op de werking.

Er is een manifest tekort aan CKG-plaatsen in Vlaams-Brabant, en dit vooral in Halle-Vilvoorde. Vanuit de regio is er de vraag om dit tekort weg te werken.

6.2 Regio Antwerpen

De regio Antwerpen blijft voorstander van een zeer dichte koppeling tussen meldpunt en interventie, dit met het oog op de vergroting van de efficiëntie en de klantvriendelijkheid.

Gerichte communicatie-acties naar huisartsen zijn nodig, deze beroepsgroep is immers de grote afwezige bij de aanmelders.

De regio Antwerpen blijft vragende partij naar een goede inhoudelijke evaluatie. Momenteel geven de cijfers onvoldoende zicht op hoe het hulpprogramma werkt. Vragen hierbij zijn:

- Bieden we kwalitatieve crisishulp en wordt meer ingrijpende hulp voorkomen?
- Welke problematieken worden het meest aangemeld?

6.3 Regio Limburg

Vanuit Limburg komt de vraag om het Limburgse meldpunt meer vooraan te kunnen positioneren in het geheel van de (crisis)hulpverlening. Nu worden aanmelders verondersteld om slechts een beroep op het meldpunt te doen als alle andere kanalen, in het reguliere circuit, uitgeput zijn. Indien er sneller met het meldpunt kan worden contact genomen, is de kans groter dat er met het hele systeem aan de

slag wordt gegaan. Ook zou dit meer garanties bieden dat de 'mogelijkheden van de crisis' benut worden om een veranderingsproces in het cliëntsysteem op gang te trekken. Een herpositionering of centralisering van het meldpunt verlaagt de drempel voor een aanmelding. Hieruit vloeit ook voort dat er een meer realistisch beeld zou komen van crisissituaties in het algemeen.

Er is de vraag naar een onderzoek van de effecten van de crisisjeugdhulp, met als uitgangspunt de vraag of crisisjeugdhulp effectief in staat is om meer ingrijpende hulp te voorkomen?

Gevraagd wordt ook om het registratiesysteem aan te passen, zodat ook over de aard en de inhoud van de crisis gegevens kunnen worden verzameld. Deze gegevens kunnen gebruikt worden om de visie op crisis hulp verder uit te bouwen. Ook zou er zicht moeten komen op het aantal heraanmeldingen en de redenen van heraanmelding.

6.4 Regio West-Vlaanderen

Gezien de mogelijkheid om cijfers per regio of per hulpprogramma te ontwikkelen is er de vraag om de instroomcriteria tussen de regio's te vergelijken. Ook is er de vaststelling dat binnen eenzelfde regio verhoudingsgewijs verschillen waarneembaar zijn, wat ook aanleiding tot analyse kan zijn.

Enkele andere aanbevelingen hebben betrekking op een verduidelijking of uitklaring van enkele termen en werkingsprincipes uit de crisisjeugdhulp:

- wat met de onduidelijkheid rond het begrip 'preventieve aanmelding'?
- hoe wordt er omgegaan met aanmeldingen van buiten de regio's?
- er is nood aan duidelijkheid over het omgaan met aanmeldingen die zich situeren bij de bemiddelingscommissie en, bij uitbreiding, de bijzondere jeugdbijstand?
- het verder promoten van het ondersteunend aanbod, dat weliswaar potentieel heeft maar zelden of nooit wordt gebruikt.

Het feit dat de hulpprogramma's onvoldoende zicht hebben op de aard van de crisissen noopt tot het zoeken naar manieren om dit in kaart te brengen.

Bij aanmelding komen er voornamelijk vragen naar opvang. Een betere bekendmaking en sensibilisering rond interventie en begeleiding moet hierop inspelen.

Bij voorkeur moet op Vlaams niveau worden gezocht naar criteria die kunnen aantonen dat het hulpprogramma effectief meer ingrijpende hulp kan voorkomen. Aansluitend zijn er bijzonder weinig mogelijkheden om aan te tonen hoe de cliënt de hulpverlening ervaart.

De crisisjeugdhulp heeft een grote impact op de werking van de betrokken voorzieningen. Er is dan ook de aanbeveling om vast te houden aan de inzet via Art. 17, omdat dit een voorwaarde is om het engagement van de voorzieningen te verlengen.

6.5 Regio Oost-Vlaanderen

Er is de aanbeveling om financiële middelen te voorzien voor organisaties die expertise hebben in het aanbieden van crisisinterventie. Vanuit de splitsing tussen meldpunt en interventie komen de bijkomende middelen enkel toe bij de meldpunten. Dit maakt dat er geen bijkomende capaciteit aan interventie is in Oost-Vlaanderen. Op piekmomenten is er een tekort aan capaciteit voor interventie.

Er is de vraag naar een intersectorale aanpak inzake complexe en chronische problematieken. Hiervoor kan de crisisjeugdhulp in de huidige vorm onvoldoende antwoord bieden. Hierbij aansluitend is er de vaststelling dat reguliere vervolghulp vaak ontbreekt voor complexe dossiers.

Onderzoek naar wat er met minderjarigen gebeurt kan een interessante invalshoek zijn, ook om de doelstellingen van de crisishulp te toetsen.

De provinciale netwerkstuurgroep vraagt dat alle vormen van crisishulpverlening gratis worden, dus ook deze vormen van hulpverlening die niet onder de IJH-sectoren valt.

De mogelijkheid tot toepassing van Art. 17 blijft een meerwaarde om het hulpprogramma vorm te geven.

Er is nood aan kennismaking en uitwisseling met meldpunten van andere regio's, ook om aanmeldingen met een interregionaal karakter goed te kunnen doorverwijzen.

Er is de vraag om de eigenheid van de regio's en de regionale dynamiek te bewaren, met oog voor de dialoog met de verschillende, noodzakelijke partners.

7. ALGEMENE CONCLUSIES

Op basis van voorgaande gegevens kunnen volgende conclusies worden getrokken:

Met betrekking tot de operationalisering van de hulpprogramma's in Vlaanderen en Brussel:

- Sinds mei 2009 zijn er overal in Vlaanderen en Brussel hulpprogramma's crisis hulp operationeel.
- Het is belangrijk dat de netwerkstuurgroepen in overleg met de regionale stuurgroepen de vinger aan de pols van de functionerende hulpprogramma's houden. De hulpprogramma's kunnen immers onder invloed van allerlei omstandigheden of factoren uit hun functioneel evenwicht gebracht worden. Uit de rapportage van de voorgaande jaren blijkt dat de bevoegde stuurgroepen dat ook doen. Het is ook aan de gecoördineerde inspanningen van alle betrokkenen te danken dat er op heden in heel Vlaanderen operationele hulpprogramma's zijn.

Met betrekking tot de samenstelling van de hulpprogramma's CJ in Vlaanderen:

- De vaststelling is dat de samenstelling van de hulpprogramma's grotendeels verder is gecontinueerd zoals dat in de voorgaande jaren binnen de structuren van IJH werd afgesproken en ontwikkeld.
- Er zijn verschillen waarneembaar in de regionale organisatie en inbedding van **de meldpunten**, variërend van een samengesmolten crisisteam tot een gescheiden model. Om de taken van de meldpunten, als cruciale draaischijf in de hulpprogramma's, verder te ontwikkelen werden in de loop van 2009 de nodige procedurele stappen tot een toekenning van bijkomende middelen gezet. In de loop van 2010 zullen deze nieuwe middelen worden ingepast in de bestaande meldpunten. Het effect van deze uitbreiding zal pas ten vroegste geëvalueerd kunnen worden in de rapportage over 2010 en 2011. Eén van de criteria, door de minister vooropgesteld, bij de uitbreiding van de middelen heeft betrekking op de sterkere koppeling tussen de functies meldpunt en interventie. Voor 2009 is er binnen de hulpprogramma's de vaststelling dat er meestal reeds een goede samenwerking is ontwikkeld tussen meldpunt en interventie, dit ongeacht het gekozen organisatiemodel. Voor Limburg en Brussel is er in 2010 een verschuiving gepland naar één crisisteam. In Vlaams-Brabant is er in 2010 de overgang van de meldpuntfunctie +12 van CAW Zenne en Zoniën naar CAW Delta. Op het Managementcomité van 22 februari 2010 werd gesteld dat het aantal aanmeldingen, in de toekomst, een rol kan spelen bij de (her-)verdeling van de middelen.
- Wat het aanbod **interventie** betreft is de conclusie dat de voorzieningen hun rol opnemen zoals voorzien in het positioneringsschema (CaH, CAW). Toch blijkt er in sommige regio's een (potentieel) capaciteitstekort te zijn.
- Het aanbod **begeleiding** is, net als in 2008, nog steeds het minst sterk ontwikkeld. Het aantal vragen naar begeleiding is eerder klein en dus blijkt de capaciteit doorgaans voldoende. Enkel in Oost- en West-Vlaanderen blijken er noemenswaardige tekorten te zijn. Het is echter de vraag hoelang dit beperkte aanbod aan begeleiding de vraag kan volgen. De combinatie begeleiding met opvang kan niet steeds worden waargemaakt. Het is ook een absoluut te vermijden neveneffect dat soms opvang wordt ingezet omdat er geen begeleiding voorhanden is.

- De hulpprogramma's zijn doorgaans in staat om de vragen van de meldpunten naar **opvang** op te vangen.
- Met betrekking tot de **40-40-20**-verdeling voor begeleiding en opvang (verzekerd aanbod) blijft de inzet van de VAPH voorzieningen voorlopig onvoldoende. In het mogelijk aanbod nemen de voorzieningen van het VAPH wel meer plaats in. Wat betreft begeleiding is er in drie regio's een ondervertegenwoordiging van aanbod vanuit Kind en Gezin.

Met betrekking tot de operationele netwerken CJ (instroom, doorstroom en uitstroom):

- Het registratiesysteem levert een aantal kwantitatieve gegevens aan inzake de instroom, doorstroom en uitstroom in de hulpprogramma's. De algemene vaststelling is dat de meeste tendensen van 2008 werden verdergezet in 2009.
- In totaal werden er in 2009 2684 minderjarigen aangemeld bij de meldpunten. Dit is een toename met 90% ten opzichte van het aantal van 2008. De verhouding tussen het aantal ontvankelijke en onontvankelijke aanmeldingen bleef gelijk aan 2008 (ongeveer 3 op 4).
- 1008 aangemelde minderjarigen kregen een interne dispatching, wat betekent dat deze groep één of meerdere hulpvormen binnen het hulpprogramma aangeboden kreeg. In totaal werden 1121 vormen van crisishulpverlening geregistreerd, al dan niet in combinatie voorkomend. Opvallend daarbij is dat vooral opvang wordt gevraagd en wordt ingezet. Begeleiding blijkt het minst te worden ingezet. Ook de combinatie tussen opvang en begeleiding komt niet tot uiting in de cijfers, al spelen hier waarschijnlijk factoren in de registratie en in de organisatie van de hulpprogramma's. Van alle ingezette hulpvormen is één op drie een interventie.
- Het geven van een consult werd 1042x geregistreerd. In relatie tot het aantal aanmeldingen vormt consult een groot aandeel, al is het niet steeds duidelijk wat deze groep consulten inhoudt en hoe dit zich verhoudt tot de andere hulpvormen. 225 minderjarigen kregen een externe dispatching, waarbij vooral verwezen wordt naar de CKG's.
- Ongeveer één op vier aanmeldingen was onontvankelijk. In iets minder dan de helft van de gevallen bleek er geen hulpvraag of geen vrijwilligheid te zijn.
- Wat betreft het tijdstip van aanmelding blijft het aantal aanmeldingen tijdens het weekend opvallend beperkt (7%). In 2009 waren er tijdens de maanden juni, maart en april het grootst aantal aanmeldingen. In juli waren er opmerkelijk minder aanmeldingen. Tijdens de nacht wordt er weinig aangemeld, het grootste gedeelte van de aanmeldingen vindt plaats tussen 14 en 17u.
- Wat de aanmelders betreft is het vooral de politie die aanmeldt (bijna één op vijf), gevolgd door de CLB (11% van alle aanmeldingen). Ook vanuit de bijzondere jeugdbijstand komen veel aanmeldingen (20,8% vanuit de gehele sector). Er is een kleine instroom vanuit VAPH, GGZ en de algemene geneeskunde.
- Wat cliëntkenmerken betreft werden ongeveer evenveel jongens als meisjes aangemeld. Meer dan de helft van de aangemelde minderjarigen (56,3%) is tussen 12 en 18 jaar oud. De groep minderjarigen onder de twaalf jaar beslaat ongeveer 36% van alle aangemelde minderjarigen. Enkel in Brussel en in Vlaams-Brabant vormen de -12-jarigen de grootste groep.

- Met betrekking tot het voorkomen van meer ingrijpende hulp is er een groot gebrek aan betrouwbare gegevens, zowel qua vervolghulp, als qua kenmerken van de aangemelde crisissituaties. Uit de cijfers blijkt wel dat de vragen naar opvang het meest voorkomen, in tegenstelling tot begeleiding, dat erg weinig wordt gevraagd. Interventie wordt minder gevraagd dan dat het effectief wordt aangeboden.

Met betrekking tot de realisatie van de hulpprogramma's:

- Het totaalcijfer van de aangeboden hulpvormen is sterk toegenomen ten opzichte van 2008 (1121 ten opzichte van 633).
- De inzet van het mogelijke aanbod blijft erg klein in vergelijking met de inzet van het verzekerde aanbod, waarbij de vaststelling is dat 40% van al het ingezette mogelijke aanbod wordt uitgevoerd door VAPH-voorzieningen. Binnen de andere sectoren is de inzet van het verzekerde aanbod veel groter dan de inzet van het mogelijke aanbod.
- De verhouding tussen het ingezette Art. 17-aanbod en het andere verzekerde aanbod is ongeveer gelijk aan elkaar. Voor opvang wordt veel gebruik gemaakt van Art. 17-aanbod, interventie verloopt voornamelijk via het *gewone* verzekerde aanbod. Het Art. 17-aanbod werd ongeveer 500x ingezet. Verondersteld kan worden dat dit gestegen cijfer (ten opzichte van 2008) ook een stijging van de bezettingsgraad teweeggebracht zal hebben.
- Wat betreft de koppeling aan leeftijd kan algemeen worden gesteld dat interventie en begeleiding vooral worden ingezet bij +12-jarigen en opvang vooral bij -12-jarigen.

Met betrekking tot de sensibilisering van de toegang tot de netwerken:

- In de verschillende regio's werden diverse en uiteenlopende bekendmakingsacties geïnitieerd of gecontinueerd.
- Er is zeker meer aandacht vereist voor de bekendmaking in de algemene geneeskunde (huisartsen en ziekenhuizen) en andere eerstelijnsdiensten.

Met betrekking tot de positionering van de crisisjeugdhulp ten opzichte van het geheel van de jeugdhulp en de verhouding met maatschappelijke noodzaak:

- Zowel op vlak van de verbinding met RTJ, NRTJ als rond maatschappelijke noodzaak zijn er in de diverse regio's bewegingen zichtbaar, maar is er niet expliciet sprake van een georganiseerde of eenvormige aanpak. Zowel qua snelheid, als qua inhoud bestaan er zekere verschillen tussen de regio's.
- In de meeste netwerken worden afspraken gemaakt met partners (RTJ, NRTJ, gerechtelijke of politionele instanties), ondermeer over de voorwaarden tot aanmelding, het opnemen van hulpcoördinatie of het organiseren van vervolghulp.
- Wat vervolghulp betreft komt hier expliciet tot uiting dat er nood is aan een meer betrouwbare registratie en onderzoeksgegevens, zodat dit kan meegenomen worden in de afspraken tussen CJ, RTJ en NRTJ.
- Met betrekking tot maatschappelijke noodzaak is er de registratie van 12% van alle aanmeldingen waarbij er onvoldoende vrijwilligheid of geen hulpvraag was bij de cliënt.

8. CONCLUSIES VAN HET MANAGEMENTCOMITÉ

8.1 De implementatie van het concept verder te zetten.

De verschillen in instroom tussen 2008 en 2009 zijn opmerkelijk en wijzen op een reële vraag naar subsidiaire crisishulp voor minderjarigen. Er is een toename van het aantal aangemelde minderjarigen met 90%. De inspanningen van de voorbije jaren van de sectoren, de voorzieningen en IJH hebben een aantoonbaar resultaat opgeleverd en sluiten aan op de noden van zowel cliënt als aanmelders. Het Managementcomité wil de hulpverleners, de voorzieningen, de netwerken en de Regionale Stuurgroepen, alsook de administraties die betrokken zijn bij de implementatie van de hulpprogramma's daarvoor bedanken. Het wil ook de verdere implementatie van het concept van de hulpprogramma's verderzetten en ondersteunen.

8.2 De buffercapaciteit selectief te versterken.

Uit de rapportage blijkt een nood aan selectieve, gerichte versterking van het aanbod in de hulpprogramma's. Het betreft vooral interventie, begeleiding en, in beperktere mate, opvang. De oplossing bestaat in de eerste plaats uit het vrijmaken van de beperkte, bijkomende, noodzakelijke capaciteit. De vraag hiertoe wordt zowel aan de betrokken agentschappen als aan de netwerken gesteld.

Voor wat begeleiding en opvang betreft wordt aan het VAPH gevraagd om de realisering van het engagement aangegaan in de convenant voor betere samenwerking (2007) - om verhoudingsgewijs 40-40-20 % van de buffercapaciteit in de hulpprogramma's te verzekeren - verder na te streven. Dit kan immers voor een deel tegemoet komen aan het gebrek aan begeleidingscapaciteit. Ook aan Kind en Gezin wordt gevraagd om permanent de buffercapaciteit en de bijhorende verhoudingen te bewaken en te verzekeren. Het agentschap Jongerenwelzijn voldoet volledig aan de gemaakte afspraken.

In de regio's waar in de loop van 2010 het verzekerde aanbod interventie, opvang of begeleiding onvoldoende blijft, dienen vanuit de netwerken gerichte inspanningen geleverd te worden naar versterking toe. Aan de betreffende netwerkstuurgroepen wordt gevraagd om, bij dergelijke tekorten, de situatie te onderzoeken en initiatieven tot verbetering te nemen. Indien deze inspanningen onvoldoende blijken te zijn kan er via de Regionale Stuurgroep aan het Managementcomité worden gerapporteerd over de tekorten binnen het netwerk.

Aan het Agentschap Zorg en Gezondheid en de CGG wordt gevraagd om samen een meer omlijnde inzet in de hulpprogramma's inzake consult en begeleiding te doen.

8.3 De hulpprogramma's meer bekendheid te geven bij (algemene) ziekenhuizen en huisartsen

Inzake bekendmaking is er de aanbeveling aan de netwerken om meer gericht huisartsen en (algemene) ziekenhuizen te informeren en te sensibiliseren voor aanmelding. Momenteel zijn zij nog te weinig aanwezig in de cijfers van de aanmelders, hoewel verondersteld kan worden dat deze dienstverleners veelvuldig in aanraking komen met crisissituaties. Ook andere eerstelijnsdiensten kunnen meer dan nu het geval is worden betrokken.

8.4 Het aanbod 'interventie' en 'begeleiding' meer toe te lichten bij de aanmelders

Vanuit de idee van subsidiariteit dient, meer dan nu het geval is, te worden ingezet op sensibilisering van de aanmelders, om ook interventie en begeleiding als alternatieve oplossing te zien. Deze hulpvormen hebben een bepaalde finaliteit en hebben het potentieel om de meer ingrijpende opvang te voorkomen. De promotie en de uitbouw van beide hulpvormen is een opdracht voor de netwerken en de meldpunten in relatie met de aanmelders. Eén van de criteria die werd verbonden aan de uitbreiding van de meldpunten is het streven naar (eenvormige) afspraken en samenwerkingsprotocollen met de voornaamste groepen van aanmelders. Vanuit het BOT wordt in de loop van 2010 een nota opgemaakt die de mogelijkheden van dergelijke, meer eenvormige aanmeldingsprocedures onderzoekt. In deze context kan bijkomende promotie voor deze ambulante/mobiele vormen van crisisjeugdhulp worden opgenomen.

8.5 De hulpprogramma's conceptueel en organisatorisch op te frissen

Omwille van een aantal terugkerende vaststellingen wordt aan het BOT gevraagd om samen met de betrokken administraties en de Regionale Stuurgroepen tegen de volgende rapportage een voorstel van opfrissing van het concept van de hulpprogramma's voor te leggen. Vanuit de principes van een sterkere koppeling tussen meldpunt en interventie en het subsidiair inzetten van de verschillende opdrachten binnen het hulpprogramma dienen daarbij volgende vragen beantwoord te worden:

Onderzoek van de kwaliteitseisen voor de 4 opdrachten en de consultfunctie

Omwille van de vastgestelde verschuivingen van opdrachten bij het gecombineerd inzetten van meldpunt en interventie, van begeleiding en opvang en de grijze zone tussen de opdrachten zelf is het belangrijk om de 4 opdrachten duidelijker te omschrijven. Daarbij dienen de vereiste kwaliteiten bij uitvoering, indicaties voor inzetbaarheid en onderling functioneel onderscheid duidelijker bepaald te worden. Dit onderscheid moet klaarheid brengen, zowel wat betreft de combineerbaarheid van hulpvormen binnen één voorziening, als wat de combineerbaarheid op casusniveau betreft. Het Managementcomité is in het bijzonder bezorgd om de kwaliteitseisen mbt de opdracht begeleiding helder te formuleren. Het feit dat begeleiding tot op heden niet zo vaak als verwacht of gewenst wordt ingezet heeft misschien ook te maken met de onduidelijkheid van de opdracht in het hulpprogramma en de wijze waarop de voorzieningen ondersteund worden om die opdracht op te nemen.

Onderzoek naar de mogelijkheden om meer informatie over de aard van de crisissituatie, de effecten van de crisisjeugdhulp en de vervolghulp te genereren

Kan er meer betrouwbare informatie worden ingewonnen over de aard van de crisissituatie en de vervolghulp? Vanuit de regio's en de sectorale administraties komen gefundeerde vragen naar meer inhoudelijke gegevens om de crisisjeugdhulp en de effecten op de minderjarige te onderzoeken. Deze informatie beslaat dan zowel de eigenlijke crisissituatie, alsook de eventuele doorstroom in de crisisjeugdhulp en de eventuele vervolghulp. Er is vraag naar gegevens die een indicatie vormen voor de kwaliteit en de effectiviteit van de aangeboden hulp, dit ondermeer om evaluatieve informatie te genereren. In de loop van 2011 gaat het BOT na of het mogelijk is om deze vorm van evaluatie te voorzien via het registratiesysteem en eventuele andere bronnen.

Onderzoek naar het statuut van de buffercapaciteit

Er is de weerkerende vaststelling dat de crisisjeugdhulp grotendeels georganiseerd is rond het verzekerde aanbod en dat er slechts beperkt beroep wordt gedaan op het mogelijke aanbod. Tegelijkertijd komt vanuit de regio's IJH duidelijk naar voren dat Art. 17 een basis is voor een blijvend

engagement van de voorzieningen tot verzekerd aanbod. Anderzijds wordt het artikel zeer ongelijk aangewend in de verschillende netwerken en sectoren. Zo is er in het Agentschap Jongerenwelzijn een beperkt onderzoek gebeurd naar de bezettingsgraad van het hulpaanbod in de hulpprogramma's met artikel 17. De resultaten van dit onderzoek zullen door IJH worden meegenomen in het onderzoek naar de efficiëntie waarmee de buffercapaciteit kan worden verzekerd en ingezet.

Wat is de beste manier om de buffercapaciteit in de toekomst af te bakenen en het gewenste statuut van verzekerd aanbod in de hulpprogramma's te geven? Het BOT zal onderzoek doen naar het verzekeren van het aanbod in de hulpprogramma's en zal bij de volgende rapportage een voorstel voor de organisatie in de toekomst doen. Het is de bedoeling om te evolueren naar een maximaal benuttingspercentage van de buffercapaciteit.

Ook met betrekking tot de organisatie van de meldpunten vraagt het Managementcomité dat de effecten van de bijkomende financiering van de meldpunten in kaart worden gebracht. Zijn er verschillen waar te nemen in effecten en in kosten tussen meldpunten die ook de interventie opnemen en de meldpunten die hoofdzakelijk alleen als meldpunt functioneren?

Moduleren van de hulpprogramma's crisisjeugdhulp?

Tegelijkertijd dient te worden nagegaan of de vier opdrachten niet als functies in de moduledatabank moeten opgenomen worden waardoor de hulpprogramma's ook als dusdanig in de databank kunnen benoemd worden.

8.6 Volgende rapportage

Het Managementcomité vraagt een volgende rapportage tegen april 2012. Het verwacht ook een dat er een onderzoek gebeurt naar de effecten van de hulpprogramma's op de 'reguliere' (crisis) jeugdhulpverlening. Bij wijze van monitoring van de functionerende hulpprogramma's verwacht het wel om begin 2011 de beschikbare cijfergegevens te kunnen inzien.

9. BIJLAGEN

9.1 Overzicht hulpprogramma's 2009

Regio	Meldpunt	Interventie: Verz & Mog	Begeleiding: Verz & Mog	Opvang: Verz & Mog			
Antwerpen	Antwerpen	1CAW	CAW 9-20u	1 OOOO 1 OOOO De Matant CaH 2 OOOO CaH De Matant Kortverblijf BJB 1 CGG	1~ 1~ 8/J 8/J 2~ 40/J 36/J 2 1	2 CKG 5 CKG 1 OOOO 1 OOOO 2 OOOO 2 OOOO 4 pleegzorg Kortverblijf BJB Kortverblijf VAPH	4 art17 10 1 art17 1 2 2 Afh. van aanbod 2 1
	Mechelen	1CAW (opgenomen door Team Antwerpen)	CAW (opgenomen door team Antwerpen) ambulant 9-20u	1 OOOO CaH 1 CGG CaH	2 8/J 1 40/j	OOOO -12j OOOO +12j 2 CKG 4 pleegzorg 5 BT BJB Kortverblijf VAPH	1 art17 1 art17 2 Afh. van aanbod 5 1
	Kempen	1CAW	CAW 9-17u mobiel 9-19u ambulant	1 OOOO 1 CGG CaH CaH	1 1 8/jaar 40/jaar	1 OOOO 1 CKG CAW +14j 4 pleegzorg 4 BT BJB Kortverblijf VAPH	1 art 17 1 art 17 2 Afh. van aanbod 4 1

Brussel		1 CKG 1 CAW	1 CKG 1 CAW (+12j) TB BJB 1 VK	2 art17 2 2 art17	1 CKG 1 CAW (+12j) TBL BJB 1 VK 1 CIG 2 VAPH	2 art17 2 1 art17	1 CKG 1 OOC (+12j) BT BJB (+14j) 2 GOP (K&G) 3 Pleegzorg (BJB) 1 BT (BJB) 1 CAW (AWW) 3 VAPH 1 CIG	2 art17 1 art17 1 art17	
	Limburg		2 CKG (-12j) beurtrol 2 CAW (+12j) beurtrol	CaH 1 OOC (3-17j) 1 OOC (3-17j) 1 k-dienst 2 k-dienst 3 CGG 1 VAPH	1 art17~ 1~ 1 2 3 1~	CaH 1 OOC (3-17j) 1 OOC (3-17j) 1 OOC (12-17j) TBL 1 VAPH	40/J 1 art17~ 1 ~ 1 ~ 6/J 1J	3 CKG 1 OOC (3-17j) 1 OOC (3-17j) 1 OOC (12-17j) 1 CKG (+13j) 2 CAW (+15j) 1 CAW (+16j) 1 CAW Pleegzorg 3 K-diensten (+12j) 1 K-dienst (-12j) 6 VAPH	6 art17 1 art17 1 1 1 3 1 3 1 7 1 6
		Vlaams-Brabant	Leuven	Provinciaal 1 CKG (-12j) 1 CAW (+12j)	CaH OOC (7-18j) CAW	1 ~ 1	CAW OOC (7-18j) CaH CAW	1 1~ 1 1	CKG OOC (+12j) BJB 1 CAW (+16j) 3 Pleegzorg 2 BJB
	Halle-Vilvoorde		BZW BJB CaH	2 art. 17 (overdag) 1 (overdag)	BZW BJB VAPH CaH 1 Pleegzorg 3 CAW	1 art 17 1 art 17 1 1	CKG OOC (6-18j) 3 VAPH CKG CAW 2 Pleegzorg	2 art 17 1 art 17 1 art 17 1 (overdag) 1 2	

West-Vlaanderen	Brugge Oostende	Provinciaal CAW	CAW (0-18j) CAW (12-18j) CaH CKG (ook zie Westhoek, werkgebied modules)	1VTE 1 (12-19u) 9/jr. 2 Art. 17	OOOC(3-12j;12-18j M) CaH CaH 1 CAW CKG 2 Art. 17	2 Art17 ~ 1/jr 1 2	2 OOOC 2 CKG 1 CAW (16-18j) 1 CAW 1 Pleegzorg 1 BJB (J +14j) 1 BJB (M +12j) 1 BJB +16 j 1 CIG 1 De Takel (+12j) 1 MPI 1 MPI - 2,5-13j	2 art17 4 art17 1 1 2 1 art17 1 1 1 1 1 1 1
	Kortrijk Roeselare Tielt		3 CAW (+12j) CaH	4 (amb., overdag) 9/jr.	OOOC (+3j) Dagcentrum (6-18j) 1 CAW ~ Dagcentrum, (6-18 j) MPI CaH CaH	2art.17~ 1 + 1 5 1/jr	OOOC 1 CKG 1 CAW (+12j) 1 CAW 1 BJB (+10j) 1 BJB (0-18j) 1 BJB (+14 j) 1 Kortopvang (VAPH) MPI 1 CIG (M tot 16 j, J tot 14 j) 1 CIG	2 art17 1 art17 + 2 1 + 1 1 2 art17 2 Art. 17 1 Art. 17 1 Art. 17 5 1 Art. 17 + 1
	Westhoek		CAW (+12j) CaH	1 9/jr.	Dagcentrum (+6j) CaH CaH	1/jr	1 CKG (zie B-O; ook Veurne/Diksm) 3 BJB	

Oost-Vlaanderen	O-VL	1 CKG overdag beurtrol andere CKG's tijdens nacht	CaH	2(enkel overdag)	CaH + TBL BJB 1 VAPH	3 (verdelen met +12j) kantooruren 1	1 VAPH 1 VAPH 6 CKG 1 Psychiatrisch ziekenhuis	1 2 5 art17 1
	Eeklo	1 CAW (+12j)	CaH 2 BJB 1 CAW	Zie OVL 2 (in beurtrol) 1	CaH 1 BJB 1 BJB 1 CAW 1 VAPH 1 Psychiatrisch ziekenhuis 2 GGZ	Zie OVL 1 Art 17 + 1 1 1 1 1	1 OOC 1 BJB 1 CAW 1 Psychiatrisch ziekenhuis 1 VAPH 1 VAPH 1 VAPH	1 Art 17 1 Art 17 1 1 2 1+ 1 1
	Deinze Gent					Beurtrol		
	Aalst- Oudenaarde	1 CAW (+12j)	CaH 1 CAW	Zie OVL 0,5 VTE	1 OOC CaH 1 CAW 1 BJB 1 BJB 1 VAPH	1 Zie OVL 0,5 VTE 1 Art 17 1 1	1 CAW 1 BJB 1 BJB 1 BJB 1 Psychiatrisch ziekenhuis 1 VAPH 1 VAPH	1 1 art17 1 1 1 1 2 1+1
	en Waas Dender	1 CAW (+12j)	CaH (+12j)	Zie OVL	CaH 2 BJB 1 VAPH	Zie OVL 2 1	1 OOC 4 BJB 1 VAPH 1 VAPH 1 VAPH 1 Psychiatrisch ziekenh.	1 art17 4 1 1+1 2 1

9.2 Brief van de minister over de toekenning van de bijkomende middelen voor de meldpunten

Vlaamse Regering



Departement Welzijn, Volksgezondheid
en Gezin

Afdeling Beleidsontwikkeling
Koning Albert II-laan 35 bus 30, 1030 Brussel
Tel.: 02 553 13 87 - Fax: 02 553 31 07

Internet: www.vlaanderen.be/jeugdhulp

Aan mevrouw Martine Puttaert,
Aan de heer Wilfried Meyvis,
Aan de heer Koen Gevaert,

Voorzitters regionale stuurgroepen Integrale Jeugdhulp

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
<u>vragen naar / e-mail</u> katrien.janssens@wvg.vlaanderen.be	telefoonnummer 02-553 13 87	IJH/JT/1747 datum 20 januari 2010	

Betreft: toekenning middelen uitbreiding meldpunten crisisjeugdhulp

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

Eén van de doelstellingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de Integrale Jeugdhulp is om in Vlaanderen en Brussel permanente crisisjeugdhulpverlening te organiseren. Deze specifieke vorm van jeugdhulp wil minderjarigen en hun context een snelle en aangepaste hulpverlening in crisissituaties aanbieden. Om dit in de praktijk te brengen werden tijdens de periode 2007-2009 de netwerken crisisjeugdhulp in heel Vlaanderen en in de regio Brussel opgericht.

Na deze opstart werden op vraag van het Managementcomité Integrale Jeugdhulp twee evaluatierapporten opgemaakt, met daarin een aantal concluderende aanbevelingen en vragen zoals deze zich in de praktijk manifesteerden. Er werd aangetoond dat de inspanningen van de voorbije jaren, door de diensten die het hulpprogramma vormen, de netwerkstuurgroepen, de Regionale Stuurgroepen en de diverse groepen van aanmelders tot een aantoonbaar resultaat hebben geleid op het vlak van instroom, beoordeling en doorverwijzing van crisissituaties.

Een belangrijke vaststelling was evenwel dat de reeds toegekende middelen noodzakelijk, maar toch onvoldoende waren om de uitbouw en werking van de meldpunten in de hulpprogramma's te continueren. Deze vaststelling resulteerde in een voorstel van het Managementcomité van 9 maart 2009 om naast de bestaande financiering van 1.000.000€, een bijkomend bedrag van 500.000€ vrij te maken voor de versterking van de meldpunten.

Ik ben tevreden dat ik de vraag van het Managementcomité positief kan beantwoorden en de toekenning van een bijkomend bedrag van 500.000€, vanaf 1 januari 2010, aan de bestaande meldpunten in de hulpprogramma's crisisjeugdhulp kan bevestigen. Ik zie in de toekenning van bijkomende middelen ook een opportuniteit om de werking van de meldpunten te versterken. Een aantal werkpunten zijn hierbij voor mij cruciaal:

- de opdrachten permanentie en interventie worden sterker aan elkaar gekoppeld waarbij een onmiddellijk en snel optreden van de crisismedewerker gegarandeerd is;
- het meldpunt staat in voor de hulpcoördinatie tijdens de duur van de crisis in het hulpprogramma en maakt afspraken over wie deze taak opneemt na de crisis in het hulpprogramma;

- het meldpunt maakt concrete werkafspraken met de belangrijkste groepen aanmelders;
- de meldpunten werken toe naar een eenvormigheid in het beantwoorden van crisissituaties;
- het meldpunt staat in voor de volledige registratie van de crisissen in het registratieprogramma;
- de meldpunten nemen een actieve rol op in de bekendmaking van het hulpprogramma.

Ik vraag dan ook dat het Managementcomité de toekenning van de middelen verbindt aan garanties dat deze uitgangspunten in elke regio worden gerealiseerd.

Met vriendelijke groeten,



Jo Vandeurzen,
Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

9.3 Intersectorale richtlijn Managementcomité (22-02-2010)

Intersectorale richtlijn van het Managementcomité inzake de voorwaarden tot toekenning van bijkomende middelen aan de meldpunten binnen de netwerken crisisjeugdhulp

Tijdens de periode 2007 – 2009 werden in Vlaanderen en Brussel dertien hulpprogramma's crisisjeugdhulp gestart. Deze hulpprogramma's hebben tot doel "om binnen de beschikbare sectorale budgetten, crisisjeugdhulpverlening te garanderen aan alle minderjarigen in een crisissituatie binnen het werkgebied en om te voorkomen dat aan die minderjarigen meer ingrijpende jeugdhulpverlening moet worden aangeboden." Hiermee wordt invulling gegeven aan het Decreet van 7 mei 2004 betreffende de Integrale Jeugdhulp. Concreet betekent dit dat professionele aanmelders in Vlaanderen en Brussel gedurende 24u op 24 en 7 dagen op 7 een crisissituatie kunnen melden bij het georganiseerde hulpprogramma.

Op vraag van het Managementcomité werden door het Beleidsondersteuningsteam en de regionale medewerkers Integrale Jeugdhulp in 2008 twee halfjaarlijkse evaluatierapporten opgesteld, met daarin een aantal beschrijvende en kwantitatieve vaststellingen en een aantal aanbevelingen.

Een eerste vaststelling was dat in 2008 1407 minderjarigen werden aangemeld bij de meldpunten in de hulpprogramma's crisisjeugdhulp. 1167 meldingen werden als ontvankelijk beoordeeld. 551 ontvankelijke aanmeldingen kregen vanuit het meldpunt een interne doorverwijzing naar de diverse diensten die interventie, begeleiding en/of opvang opnemen binnen het hulpprogramma.

In 2009 werden 2684 minderjarigen aangemeld, waarvan er 1973 als ontvankelijk werden beoordeeld. Van deze ontvankelijke aanmeldingen werden er 1009 doorverwezen naar de andere diensten binnen het hulpprogramma.

Deze cijfergegevens vormen een indicatie voor de instroom in de crisisjeugdhulpverlening.

Een belangrijke aanbeveling in het tweede rapport van 2008 betreft een vraag tot bijkomende financiering van de meldpunten, dit met het oog op de kwalitatieve uitbouw en de continuering van de werking. Tijdens het overleg van 9 maart 2009 besliste het Managementcomité om, na goedkeuring door de Minister, vanaf 1 maart 2010, een bijkomende jaarlijkse financiering van 500.000€ voor de meldpunten crisisjeugdhulp te voorzien. In een brief aan de beleidsmedewerkers IJH honoreert de minister deze vraag. (in bijlage)

De toekenning van deze middelen wordt verbonden met de realisatie van een aantal werkpunten die te maken hebben met de organisatie en de opdrachten van de meldpunten crisisjeugdhulp:

1. de opdrachten permanentie en interventie worden sterker aan elkaar gekoppeld waarbij een onmiddellijk en snel optreden van de crisismedewerker essentieel is;
2. het meldpunt staat in voor de hulpcoördinatie tijdens de duur van de crisishulp in het hulpprogramma en maakt afspraken over wie deze taak opneemt na de crisishulp;
3. het meldpunt maakt concrete werkafspraken met de belangrijkste groepen aanmelders;
4. alle meldpunten werken toe naar een eenvormigheid in het beantwoorden van crisissituaties;
5. het meldpunt staat in voor de volledige registratie van de aangemelde crisissen in het registratieprogramma;
6. de meldpunten nemen een actieve rol op in de continue bekendmaking van de hulpprogramma's crisis

1. Koppeling tussen de meldpunten en de opdracht interventie

Het is noodzakelijk om een naadloze samenwerking te realiseren tussen de meldpunten en de diensten die crisisinterventie aanbieden. De kracht van de hulpprogramma's ligt in een snelle en (aan)gepaste reactie op de aangemelde crisis. Bij een ontvankelijke aanmelding heeft het meldpunt het mandaat om te beslissen tot een interventie. In dat geval start het meldpunt rechtstreeks overleg op met de aanmelder en de dienst die de interventie zal uitvoeren. Belangrijkste opdrachten voor de interventie zijn het verhelderen van de vraag, het reduceren van de stress en het inschatten en inschakelen van crisisbegeleiding en/of -opvang.

Alle betrokken diensten organiseren zich hiervoor op de meest efficiënte en effectieve manier. Deze samenwerking wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld indien nodig. De meldpunten rapporteren hierover zodat tekorten of hiaten in de organisatie van de koppeling tussen meldpunt en interventie en tussen interventie en de andere opdrachten niet onopgemerkt blijven.

2. De regiefunctie van het meldpunt in het hulpprogramma

Om bij te dragen tot een kwaliteitsvolle hulpverlening is het belangrijk dat het meldpunt een regisserende rol opneemt in elke ontvankelijke casus. De meldpunten behouden het zicht op de lopende hulpverlening binnen de hulpprogramma's. Ze houden contacten met de diensten waar de minderjarige werd naar doorverwezen. Zonder dat dit de andere betrokkenen (aanmelder, ingeschakelde crisis hulp) van hun verantwoordelijkheid ontslaat, verzorgen de meldpunten de hulpcoördinatie van de hulp in de hulpprogramma's. Het meldpunt gaat ook na welke vervolghulp (eventueel) geadviseerd werd aan de cliënt, welke afspraken hierover gemaakt zijn en vult dit aan in het registratieprogramma.

Dit geïntensifieerde overleg tussen meldpunt en ingeschakelde diensten werkt in de twee richtingen. De ingeschakelde diensten in het hulpprogramma houden contact met het meldpunt om feedback te geven, bijkomende informatie in te winnen en ondersteuning te krijgen.

3. Werkafspraken met belangrijke aanmelders

Uit de praktijk van de voorbije jaren blijkt dat er in elk hulpprogramma enkele kwantitatief belangrijke groepen aanmelders zijn: politie en parket, consulenten van het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg en/of sociale dienst bij de jeugdrechtbank en de centra voor leerlingenbegeleiding.

Op basis van een door het Beleidsondersteuningsteam ontwikkeld voorstel van afsprakennota maken de meldpunten met deze groepen aanmelders concrete werkafspraken die de procedure van aanmelding en eventuele opvolging stroomlijnen.

De netwerkstuurgroepen ondersteunen het realiseren van deze afspraken die zorgen voor realistische en wederzijdse verwachtingen tussen aanmelders en meldpunten. Deze afspraken worden regelmatig geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Het netwerk streeft naar samenwerking met diensten die het hulpprogramma kunnen ondersteunen met hun specifieke deskundigheid, bv. kinderpsychiatrie, drughulpverlening, e.a.

4. Eenvormigheid in het beantwoorden van crisissituaties

Het is van belang dat er door de verschillende medewerkers van de meldpunten en door de verschillende meldpunten een eenvormigheid wordt nagestreefd in het beantwoorden van aanmeldingen van crisissituaties. Dit betekent dat, zoveel als mogelijk, de

aanmelding volgens vaste criteria wordt beoordeeld. Overleg, vorming en uitwisseling met (medewerkers van) eenzelfde en andere meldpunten zijn noodzakelijk om tot een eenvormigheid in ontvangst en dispatching te komen. Intervisie en supervisiemomenten laten toe om op casusniveau expertise-uitwisseling te realiseren.

Op Vlaams niveau worden afspraken gemaakt over eventuele samenwerking tussen de verschillende crisisnetwerken, bv meldingen uit andere regio's, inschakelen van specifiek aanbod van een andere regio...

5. Opvolgen van de registratie

De meldpunten hebben de opdracht om de volledige registratie per aangemelde crisis op te volgen in het registratieprogramma. Dit betekent dat zij niet enkel verantwoordelijk zijn voor een adequate registratie van de aanmelding, maar ook voor het tijdig vervolledigen van de registratie door de diensten naar wie werd doorverwezen en dit binnen een aanvaardbare termijn. Hiervoor nemen de meldpunten contact op met de ingeschakelde diensten en dringen zij aan op het vervolledigen van de registratie. Daarbij wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de inzet en de registratie van de vervolghulp.

6. Bekendmaking van de hulpprogramma's crisis

De praktijkervaring leert ook dat de bekendmaking van de hulpprogramma's crisis een continue opdracht is van de crisisnetwerken. Uiteraard betreft dit de actoren die behoren tot de integrale jeugdhulp. Daarnaast is het belangrijk om ook andere actoren in de netwerkregio te informeren: de sociale diensten van ziekenhuizen, de OCMW's, de huisartsen, het jeugdwerk...

De meldpunten nemen een actieve rol op bij deze bekendmaking.

Procedure tot indienen van aanvraag voor bijkomende middelen voor de meldpunten.

De middelen worden, net als in 2007 en 2008 verdeeld op basis van het aantal minderjarigen in een regio. De verdeling over de verschillende regio's is als volgt:

verdeling middelen uitbreiding meldpunten

regio	Voorziening		aantal VTE's	Bedrag
Antwerpen	CAW Metropool	AWW	1	57.654
	CAW De Kempen	AWW	1	57.654
Brussel	CAW Mozaïek	AWW	1,2	69.185
Limburg	CKG Molenberg	K&G	0,25	12.985
	CKG Hummeltjes	K&G	0,25	12.985
Oost-VI.	CAW 't Verschil	AWW	0,5	28.827
	CKG Zonneheuvel	K&G	0,45	23.373
	CAW Artevelde	AWW	0,45	25.944
	CAW Aalst	AWW	0,45	25.944
West-VI.	CAW Waasland	AWW	0,45	25.944
	CAW Viersprong	AWW	1,2	69.185
VI.-Brabant	CKG De Schommel	K&G	0,6	31.164
	CAW Delta	AWW	0,8	46.123
TOTAAL			8,6	486.967

Daarnaast wordt jaarlijks een bedrag van 11.531€ overgeheveld naar AWW om de verschuiving van 2 VTE in Regio Brussel naar CAW Mozaïek, op permanente basis, mogelijk te maken.

De toekenning van de bijkomende middelen wordt gekoppeld aan de uitvoering van de werkpunten zoals in deze omzendbrief omschreven.

Het Managementcomité IJH vraagt aan de meldpunten crisisjeugdhulp van de hulpprogramma's en aan de netwerkstuurgroepen crisisjeugdhulp om bij de aanvraag van de bijkomende middelen, via de Regionale Stuurgroep, een bindend 'plan van aanpak' voor de beschreven werkpunten te voegen.

Na goedkeuring door de Regionale Stuurgroep wordt dit 'plan van aanpak', met een advies van de regionale beleidsmedewerker, voorgelegd aan de voorzitter van het Managementcomité die een definitieve beslissing neemt over de toekenning van de middelen. De financiering van deze bijkomende VTE's zal verder gebeuren door het agentschap waartoe de meldpunten behoren. Begin 2011 zal de uitvoering van het plan van aanpak geëvalueerd worden in het kader van de jaarlijkse rapportage over crisisjeugdhulp.

Marc Morris
Voorzitter van het Managementcomité IJH